

Tillæg til miljøgodkendelse

Udvidelse af kvægproduktion

Lundsmarkvej 41, 6760 Ribe

Maj 2016

Teknik & Miljø
Esbjerg Kommune

ESBJERG KOMMUNE

Natur & Vandmiljø

Torvegade 74

6700 Esbjerg

Telefon: 7616 1616

E-mail: miljo@esbjergkommune.dk

Web: www.esbjergkommune.dk

Sag nr. : 16/5512

Sagsansvarlig: cha8

Copyright: Alle kort og luftfoto: copyright DDO ®, ©COWI

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	4
GODKENDELSE TIL UDVIDELSE OG DRIFT AF HUSDYRPRODUKTION	5
EJENDOMS- OG BEDRIFTSOPLYSNINGER	5
FORUDSÆTNINGER OG VILKÅR.....	6
Vilkår for husdyrbrugets anlæg.....	6
Vilkår for husdyrbrugets udbringningsarealer	9
Generelle vilkår	10
RETSBESKYTTELSE OG REVURDERING.....	11
MEDDELELSESPLIGT – ANLÆG OG AREALER.....	11
ØVRIGE FORHOLD	11
OFFENTLIGGØRELSE.....	12
KLAGEVEJLEDNING	12
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	14
INDLEDNING	14
BESKRIVELSE OG VURDERING AF ANSØGNINGEN	14
Husdyrbrugets beliggenhed.....	15
Dyreholdets størrelse	18
Driftsbygninger.....	19
Foder	21
Gødningsproduktion	22
Udbringningsarealer	22
Energi- og vandforbrug.....	24
Råvarer og hjælpestoffer	24
Affald	25
Spildevand/restvand	25
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ, MM.....	26
Lugt	26
Støj og transport	28
Støv, fluer og skadedyr	31
Lys.....	31
Driftsforstyrrelser og uheld	32
Landskab og kulturmiljø.....	32
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – NATURMÆSSIGE FORHOLD.....	35
Ammoniakupåvirkning af naturområder.....	36
Nitrat til overfladevand – marine områder, vandløb og søer	41
Fosfor til overfladevand – marine områder, vandløb og søer.....	45
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	49
Nitrat til grundvand - nitratfølsomme vandindvindingsområder	50
BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT).....	50
OPHØR	57
BEMÆRKNINGER I FORBINDELSE MED INDLEDENDE ANNONCERING AF DET ANSØGTE PROJEKT	57
HØRING	57
SAMLET VURDERING	58
BILAG 1	59
BILAG 2	60
BILAG 3	63

Indledning

Tillægget til miljøgodkendelse fastlægger sammen med miljøgodkendelsen fra juli 2010 de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af husdyrproduktionen på Lunds-markvej 41, 6760 Ribe i Esbjerg Kommune. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourcforbrug.

Esbjerg Kommune har udarbejdet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt. Denne danner baggrund for afgørelsen om tillæg til miljøgodkendelse, herunder de stillede vilkår.

Da det drejer sig om en væsentlig udvidelse af dyreholdet har ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse været offentliggjort på Esbjerg Kommunes hjemmeside den 30. marts 2016.

Offentligheden har hermed haft mulighed for at komme med forslag og bemærkninger til projektet, samt anmode om at få tilsendt udkast til afgørelse når denne foreligger. Kommunen har i forbindelse med annonceringen ikke modtaget bemærkninger til projektet.

Forslaget til miljøgodkendelse har været i nabohøring i perioden fra den 11. april 2016 til den 23. maj 2016. Kommunen har i forbindelse med høringen ikke modtaget bemærkninger til projektet udover enkelte rettelser fra ansøger.

Godkendelse til udvidelse og drift af husdyrproduktion

Esbjerg Kommune har afgjort, at kvægbruget på Lundsmarkvej 41, 6760 Ribe kan udvides som ansøgt.

Godkendelsen omfatter

- En udvidelse af dyreholdet fra 202 malkekøer, st. race, 182 kvier/stude (6-27 mdr.), st. race, 57 småkalve (0-6 mdr.) st. race samt 120 producerede tyrekalve (40-60 kg), st. race til 360 malkekøer st. race, 280 kvier/stude (6-25 mdr.) st. race, 100 småkalve (0-6 mdr.), st. race, 200 prod. tyrekalve (40-60 kg), st. race. Dette svarer til en udvidelse fra 382,9 dyreenheder til 725,9 dyreenheder.
- Opførelse af en ny stald til køer og opdræt (2.880 m²).
- Opførelse en ny fortank (< 99 m²) til gylle.
- Ændring af et opbevaringsareal i eksisterende opdrætsstald til dybstrøelsesafsnit (126 m²) til køer.
- Ændring af et dybstrøelsesafsnit i eksisterende opdrætsstald til sengebåse med spalter og skraber (260 m²) til opdræt.
- Etablering af en betonplads på 222 m² til kalvehytter.
- Udvidelse af plansiloarealet (til i alt ca. 3.650 m²).
- Etablering af en ny indkørsel til ejendommen samt en ny intern vej til gyllebeholder.
- Etablering af afskærmende beplantning på ejendommen.

Godkendelsen meddeles efter § 12 stk. 3 i lovebkendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, idet Esbjerg Kommune vurderer at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen, herunder drift af husdyrbrugets anlæg samt udspretningsarealer.

Samtidig meddeles dispensation til placering af ensilagesiloareal 9 m fra naboskel mod vest. Dispensation meddeles efter § 9 stk. 3 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Der er nærmere redegjort for de vurderinger der ligger til grund for afgørelsen i vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ejendoms- og bedriftsoplysninger

Godkendelsen gives til husdyrbruget beliggende Lundsmarkvej 41, 6760 Ribe, matrikel nr. 33, Hviding Ejerlav, Hviding. Ejendomsnummeret er 5610314610. Bedriftens CVR nr. er 34291616 og CHR nr. er 50115. Husdyrbruget ejes og drives af Casper Worm, Lundsmarkvej 41, 6760 Ribe.

Forudsætninger og vilkår

Esbjerg Kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives som beskrevet i ansøgningen, skema nr. 86475. Godkendelsen meddeles på vilkår, der sikrer at kravene i § 27 og § 29 i lov om miljøgodkendelse, mv. af husdyrbrug opfyldes.

Denne miljøgodkendelse er et tillæg til eksisterende miljøgodkendelse meddelt af Esbjerg Kommune d. 13. juli 2010. Vilkår i den eksisterende miljøgodkendelse, som ikke ophæves ved dette tillæg, er fortsat gældende for hele bedriften. De vilkår i den eksisterende miljøgodkendelse, som fortsat er gældende fremgår af bilag 3.

Der stilles følgende vilkår til hhv. husdyrbrugets anlæg, husdyrbrugets arealer, samt generelle vilkår for husdyrbruget.

Vilkår for husdyrbrugets anlæg

1. Vilkår 1, 2, 3, 5, 7, 8, 10, 12, 14, 18, 19, 20, 21, 24, 25, 33, 39, 40, 41, 42 (delvist), 45, 46, 47 og 48 i miljøgodkendelse fra juli 2010 ophæves, se bilag 3.

Husdyrproduktion

2. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:

	Antal årsdyr	Antal producerede dyr	DE	Antal måneder på græs pr. år - indenfor udbringningsarealet
Kvier/stude, tung race (6 -21 mdr.), Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) + skrabning	220		94,21	6
Kvier/stude, tung race (21-25 mdr.), Sengestald med spalter (kanal, linespil) + skrabning	60		34,83	6
Malkeko (12.500 kg EKM), tung race, Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) + skrabning	200		315,11	2
Malkeko (12.500 kg EKM), tung race, Dybstrøelse (hele arealet)	20		31,52	2
Malkeko (12.500 kg EKM), tung race, Sengestald med spalter (kanal, linespil) + skrabning	140		220,58	2
Småkalve, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	100		27,03	2
Tyrekalve, tung race (40-60 kg), Dybstrøelse (hele arealet)	200	2,61		
I alt			725,9	

3. Antallet af dyreenheder må variere med 10 % i løbet af planåret (1. august til 1. august). Dog må det maksimale dyrehold beregnet som et gennemsnit i perioden 1. august til 31. juli ikke overstige 725,9 dyreenheder.
4. Antallet af dyr indenfor hver dyrekategori må maksimalt variere med 10 %. Den naturlige variation må dog ikke have karakter af permanente ændringer.

5. Hvis mælkeydelsen falder til et lavere niveau, kan dette antal DE ikke om-lægges til forøget dyrehold. Der skal ved miljøtilsyn kunne forevises dokumentation for mælkeydelsen.
6. Såfremt at mælkeydelsen overstiger 12.500 kg EKM:
 - a. Skal der ske en tilsvarende reduktion i antallet af malkekøer, kvier eller kalve, så antallet af DE ikke overskrider 725,9 DE, **eller**
 - b. Skal ejer anmelde og Esbjerg Kommune godkende en forøgelse af harmoniarealet **og/eller**
 - c. Skal der ske en afsætning af de ekstra DE husdyrgødning. Modtager af husdyrgødningen skal først godkendes af Esbjerg Kommune for at kunne modtage husdyrgødningen.
7. Kvieopdræt (6-25 mdr.) skal være på græs på harmoniarealet i 6 måneder pr. år. Derudover skal alle malkekøer og småkalve være udegående inden for udbringningsarealet 2 måneder om året. Dette skal kunne dokumenteres ved logbog over, hvornår opdrættet flyttes ud og ind, logbogen skal gemmes i 5 år.
8. Det tillades, at fordelingen mellem årskøer, opdræt og slagtekalve varierer inden for de maksimale 725,9 DE. Inden for dette produktionsniveau tillades afvigelser i afgangsvægten for slagtekalve, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides.
9. Udvidelse af husdyrbruget til mere end 525 DE må ikke foretages, førend der foreligger skriftlige aftaler om afsætning af husdyrgødning svarende til de resterende DE til biogasanlæg, fællesanlæg, forarbejdningsanlæg eller forbrændingsanlæg – eller til godkendte arealer. Kopi af aftaler skal indsendes til tilsynsmyndigheden.

Indretning og drift

10. Senest 1 måned efter fortanken ved den nye stald til køer og opdræt er etableret, skal der indsendes et kort til Esbjerg Kommune: miljo@esbjergkommune.dk, der viser tankens placering samt oplysninger om tankens rumfang.
11. Det nye plansiloareal må ikke opføres nærmere end 9 m fra naboskel mod vest (matr. nr. 19 Hviding Ejerslev, Hviding).

Husdyrgødning og ensilage

12. Der må på husdyrbruget ikke ske sammenblanding af overfladvand og foder, der kan medføre risiko for forurening af jord, grundvand samt overfladevand (herunder vandløb).

Energi- og vandforbrug

13. Der skal foretages en årlig registrering af vand- og energiforbrug tilknyttet husdyrproduktionen. Registreringen gemmes i minimum 5 år og skal kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Affald

14. Opbevaring af erhvervsaffald, herunder olie- og kemikalieaffald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes Regulativ for erhvervsaffald.
15. Bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald og øvrigt affald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes til enhver tid gældende regulativer.

Ammoniakfordampning

16. I den nye stald til køer og opdræt (jf. kort 2) skal der etableres spaltegulv med kanal og linespil. Der skal installeres skraber i langsgående og tværgående kanaler. Der skal hver dag foretages skrabninger af kanaler hver ottende time. Skraberens skal være forsynet med timer. Enhver form for driftsstop af skraberens skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Logbog, servicefaktura eller lignende der dokumenterer, at skraberens/robot-skraberens er drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen.
17. I afsnit med spalter i eksisterende kostald og ungdyrsstald skal der i gangarealet installeres skraber, så det sikres, at gødning og urin hurtigt fjernes fra spaltegulvet og ledes til gødningskanalerne. Spalteskraberne skal rengøres med et interval på minimum hver 4. time. Tværgange som ikke skrubes automatisk skal hver dag rengøres manuelt 2-3 gange. Skraberens skal være forsynet med timer.
18. Logbog, servicefaktura eller lignende der dokumenterer, at skraberne er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbogen med angivelse af årsag og varighed.

Spildevand

19. Der skal inden byggeriet påbegyndes indsendes en ansøgning om udledningstilladelse inklusiv projekt om forsinkelsesbassin. Der vil blive meddelt en særskilt afgørelse herom.
20. Afløbsplan, der beskriver afløbsforhold fra den nye ko- og opdrætsstald, skal indsendes til Esbjerg Kommune. Afløbsplanen skal være udført af autoriseret kloakmester og indsendes til Esbjerg Kommune senest 1 måned efter byggeriet af afsluttet.

Transport

21. Transport af gylle til den eksterne gyllebeholder på Mandøvej, som kræver kørsel gennem Egebæk-Hviding og Vester Vedsted, må ikke foretages på lørdage, samt på søn- og helligdage.

Skadedyr

22. Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Landskabelige værdier

23. Der skal etableres 3-rækkede levende hegn, hvor det er anført med grønt på kort 5. Hvor der er bevoksning i forvejen skal denne suppleres med to ekstra rækker.
24. Alle hegn skal bestå af hjemmehørende danske træer og buske.
25. De med rødt anførte hegn på kort 5 skal bevares og om nødvendigt fornyes, såfremt der opstår huller i dem på over 10 meter, eller de fældes.
26. Alle hegn kan gives en anden placering på ejendommen, såfremt dette er hensigtsmæssigt i forhold til driften af ejendommen. Dog skal det påses at hegnes funktion bevares.
27. Der må etableres udkørsler gennem hegningen i det omfang det er nødvendigt for ejendommens drift under forudsætning af, at der ikke åbnes op i sådan en grad, at større partier af gårdanlægget er blottet i terræn.
28. Alle hegn skal være etableret senest et år efter byggeriet er opført.
29. Al terrænregulering skal ske med et anlæg der ikke er stejlere end 1:3.

Vilkår for husdyrbrugets udbringningsarealer

Arealer

30. Der må kun udbringes husdyrgødning på de arealer, der fremgår af kort 3 og arealtabellen i ansøgningen.
31. Inden for planperioden må bedriftens arealer maksimalt tilføres 525 dyreenheder i kvæggødning pr. år.
32. Hvis tilførslen af husdyrgødning til bedriftens arealer ændres (anden dyretype eller fordeling) skal der kunne forevises dokumentation for, at indholdet af næringsstoffer i den udbragte mængde husdyrgødning maksimalt indeholder 47.520 kg Total-N og 6.976 kg Total-P og at den udbragte mængde husdyrgødning maksimalt svarer til 525,4 DE/år.

Beregningsen af kg N og kg P skal ske efter de til enhver tid gældende normtal for indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødningen.
33. Mark 96-1 og 96-2 kan afgræsses med op til 1 DE/ha.
34. Mark 47-1 kan gødskes med op til 70 kg N/ha/år ved afgræsning eller udbringning. Gylle må kun nedfældes i forbindelse med omlægning og kan i år uden omlægning, kun udbringes, hvis det forsures.

35. Der må ikke tilføres anden organisk gødning til bedriftens arealer. Dog kan der, hvis miljøgodkendelsen ikke er fuldt udnyttet, suppleres med anden organisk gødning under forudsætning af,
- at kvælstoftabet fra markerne ved anvendelse af anden organiske gødning ikke overstiger det kvælstoftab, der vil være ved den godkendte drift.
 - at den udbragte mængde fosfor ved anvendelse af anden organisk gødning, ikke overstiger den udbragte mængde fosfor ved den godkendte drift.
 - at reglerne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om anvendelse af affaldsprodukter til jordbrugsformål er overholdt.

Der skal indsendes dokumentation herfor i forbindelse med anvendelsen af anden organisk gødning.

Nitrat til overfladevand

36. Husdyrbrugets samlede kvælstoftilførsel (husdyrgødning korrigeret for udnyttelseskrav og handelsgødning) skal reduceres med 100 % i forhold til Plantedirektoratets til enhver tid gældende normer. Normreduktionen eller andre generelle miljøkrav må ikke overføres til andre bedrifter.

Generelle vilkår

Egenkontrol

37. Husdyrbruget skal føre registreringer over den til enhver tid gældende husdyrproduktion på ejendommen. Registreringerne kan bestå af gødningsregnskaber, slagteriafregninger eller lign. Denne registrering skal ved miljøtilsynets besøg på husdyrbruget kunne forevises som dokumentation for godkendelsens bestemmelse om husdyrholdets størrelse (vilkår 2).

Opgørelse af dyreholdet på ejendommen skal for malkekøer, kvier og småkalve ske som et årsgennemsnit af antal dyr for hver enkelt dyreart på grundlag af bilag 1 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

For tyrekalveproduktionen skal opgørelsen ske ud fra antal producerede dyr pr. år.

Krav til udnyttelse af godkendelse

38. Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor udnyttelse af godkendelsen påbegyndes.
39. Godkendelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsens meddelelse. Med udnyttet menes, at der er iværksat bygge- og anlægsarbejde.
40. Byggeri og udvidelse til 725,9 dyreenheder skal være gennemført inden 4 år. Er der 4 år fra meddelelse af godkendelsen foretaget en mindre udvidelse end planlagt, jf. godkendelsens omfang, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke er blevet udnyttet.

41. Hvis en del af godkendelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, jf. dog vilkår 39.

Retsbeskyttelse og revurdering

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse.

Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 40 stk. 2, hvis der er væsentlige ændringer i bedst tilgængelige teknik, der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved revurderingen.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering jf. § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage første revurdering i 2018.

Meddelelsespligt – anlæg og arealer

Kommunens godkendelse gælder for det konkrete projekt. Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde der indebærer forøget forurening før udvidelsen eller ændringen er godkendt i henhold til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Hvis der sker ændringer i grundlaget for kommunens vurdering, skal der indsendes en ny ansøgning til kommunen. Dette gælder for eksempel ændringer i forhold til det ansøgte dyrehold, staldanlæg og udbringningsarealer. Esbjerg Kommune skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.

Ændringer af udbringningsarealet for den kommende planperiode skal anmeldes til kommunen, senest 1. august jf. §§ 25 og 26 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Kommunen vurderer hvorvidt de nye arealer er mere sårbare. Kommunens tilkendegivelse gives inden 1. oktober, hvorefter anmeldelsen evt. kan trækkes tilbage, eller der kan fremsendes en ny. En ny anmeldelse skal i givet fald være kommunen i hænde senest 15. oktober. Hvis kommunen har indsigelser imod de nye arealer meddeles det inden 31. december.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til love og bekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Øvrige relevante tilladelser og godkendelser skal indhentes særskilt.

Etablering af nye anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Esbjerg Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Driften af § 3-beskyttede arealer må ikke ændres eller intensiveres i forhold til hvordan driften var før 1992. Dette betyder blandt andet, at arealerne ikke må gødes hyppigere eller få mere gødning, end tilfældet har været før 1992.

Hvis driften af de arealer der ligger i internationale naturbeskyttelsesområder ønskes ændret, er der pligt til at anmelde dette til kommunen, såfremt aktiviteterne er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 19b (Lov nr. 749 af 21. juni 2007). Af naturbeskyttelseslovens bilag 2 fremgår hvilke aktiviteter der er anmeldeligt. Listen over disse er tilknyttet denne godkendelse som bilag 1.

Offentliggørelse

Afgørelsen annonceres den 30. maj 2016 på Esbjerg Kommunes hjemmeside: www.esbjergkommune.dk/annoncer.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet, jf. husdyrlovens § 76 stk. 1. Klageberettigede er ansøgeren, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen, enhver der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, samt foreninger og organisationer i det omfang de har klageret, jf. husdyrlovens §§ 84, 85, 86 og 87.

En klage skal indgives via Klageportalen. På Natur- og Miljøklagenævnets forside, www.nmkn.dk, findes et link til Klageportalen. Klageportalen ligger på www.borger.dk og på www.virk.dk, som man logger sig på, f.eks. med NEM-ID.

Klagen sendes automatisk via Klageportalen til Esbjerg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Esbjerg Kommune i Klageportalen. Klagefristen udløber den 27. juni 2016 kl. 23:59.

Afgørelsen kan desuden indbringes til prøvelse hos domstolene inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt, jf. husdyrlovens § 90.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der indsendes uden om Klageportalen, med mindre der er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Esbjerg Kommune. Anmodningen sendes så vidt muligt elektronisk til miljo@esbjergkommune.dk eller pr. brev til Esbjerg Kommune, Natur- og Vandmiljø, Torvegade 74, 6700 Esbjerg. Esbjerg Kommune sender herefter anmodningen videre til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Når man klager opkræves et gebyr på kr. 500. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen og tilbagebetales hvis:

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Udnyttelse af godkendelsen

Ifølge husdyrloven har en klage over miljøgodkendelsen som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Det betyder, at miljøgodkendelsen kan udnyttes uanset eventuelle klager, men dette begrænser dog ikke Natur- og Miljøklagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve Esbjerg Kommunes afgørelse. Det vil være Natur- og Miljøklagenævnet, som kan oplyse om hvorvidt en klage har opsættende virkning.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Husdyrbruget på Lundsmarkvej 41, 6760 Ribe har søgt om at udvide dyreholdet. Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt, danner baggrund for miljøgodkendelsen og indeholder en vurdering af de miljøpåvirkninger, som udvidelse og drift af husdyrbruget giver anledning til.

Miljø skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourcerforbrug

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er i husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse og vejledning¹. Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til de anlægssnære påvirkninger (lugt, støj mm), dels i forhold til de naturmæssige forhold (natur, vandmiljø mm.).

Beskrivelse og vurdering af ansøgningen

Casper Worm ønsker at udvide sin kvægbesætning på Lundsmarkvej 41, 6760 Ribe fra 382,9 dyreenheder (DE) til 725,9 DE.

Der foretages følgende bygningsmæssige ændringer:

- Forlængelse af opdrætsstalden med $32 \times 90 \text{ m} = 2.880 \text{ m}^2$ til køer og opdræt i sengebåse med spalter i gangarealet, skraber på spalterne og linespil i gyllekanalerne.
- På nordsiden af stalden etableres der en fortank $< 99 \text{ m}^3$ for effektiv pumpning af gylle til lager. Den endelige placering er ikke fastlagt.
- I eksisterende opdrætsstald ændres et nuværende areal til opbevaring m.v. til dybstrøelsesareal til køer. Arealet er ca. $9 \times 14 \text{ m} = 126 \text{ m}^2$.
- I eksisterende opdrætsstald ændres et nuværende dybstrøelsesareal til småkalve til sengebåse til opdræt med spalter i gangarealer, skraber på spalterne og rundskyl/bagskyl i kanalerne. Arealet er ca. $5 \times 52 \text{ m} = 260 \text{ m}^2$.
- Umiddelbart nord for eksisterende halvtag til kalve, vil der fremover være en betonplads på ca. $6 \times 37 \text{ m} = 222 \text{ m}^2$ til kalvehytter. Fra pladsen er der afløb til gyllesystem.
- Det eksisterende plansiloareal vil blive udvidet fra ca. 2.000 m^2 til 3.650 m^2 . Fra pladsen er der afløb til gyllesystem.

Derudover etableres der en ny indkørsel til ejendommen ved læhegnet mod øst samt en ny intern vej til gyllebeholderen op langs læhegnet mod øst.

Udvidelsesprojektet ønskes gennemført som angivet etapevist herunder, hvor år 0 er årstallet for meddelelse af nærværende tillæg til miljøgodkendelsen:

Etape 1: År 1-2 - Opstart byggeri.

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Lovbekendtgørelse nr.868 af 3. juli 2015) med senere ændringer; bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (bekendtgørelse nr. 44 af 11. januar 2016 med senere ændringer samt Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning.

Etape 2: År 2-3 - Færdiggørelse af byggeri og indsættelse af dyr.

Etape 3: År 3-4 år - Udvidelse af dyrehold med eget opdræt.

Baggrunden for at det tager op til 4 år at udvide dyreholdet op til fuld produktion er, at dyreholdet ønskes udvidet med dyr fra egen avl.

Esbjerg Kommune vurderer på baggrund af ovenstående veldefinerede etapevise udvidelsesplan med tilhørende begrundelse, at der kan gives mulighed for at udvidelsen kan foregå som ansøgt. For at sikre, at forudsætningerne overholdes stilles der vilkår om, at etape 1 skal være udnyttet inden for 2 år fra godkendelsens meddelelse og at alle etaperne skal være afsluttet inden for 4 år.

På vegne af ansøger har Gråkjær Miljøcenter den 15. marts 2016 indsendt ansøgning om miljøgodkendelse via det it-baserede ansøgningssystem på www.husdyr-godkendelse.dk.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har der været behov for supplerende oplysninger. Der har været mailkorrespondance med ansøgers konsulent og ansøgningsskemaet er revideret og genindsendt løbende. Det endelige ansøgningsskema (nr. 86475 version 2) er indsendt den 4. april 2016.

Udover Lundsmarkvej 41 ejer Casper Worm også Lundsmarkvej 35 og 37, som er nærmeste enkeltboliger uden landbrugspligt. Begge ejendomme er udlejningsejendomme uden husdyrhold.

Tidligere godkendelser

Husdyrbruget har en tidligere miljøgodkendelse efter Miljøbeskyttelseslovens kapitel 5, som blev meddelt af Ribe Amt d. 20. december 2006.

Kapitel 5-godkendelsen blev erstattet af Esbjerg Kommunes miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrproduktionen fra 371,7 DE til 519,2 DE meddelt efter Husdyrlovens § 12 stk. 3 d. 13. juli 2010. Miljøgodkendelsen vurderes delvist at være blevet udnyttet, idet kælvningsafsnittet i kostalden, som det eneste byggeri, blev opført i 2011. Nærværende miljøgodkendelse meddeles således som et tillæg til denne miljøgodkendelse.

Af § 26 i husdyrloven fremgår det, at kommunen skal foretage en samlet vurdering af alle udvidelser foretaget siden 1. januar 2007, dog højst over en 8 årig periode. I ansøgningen (fiktiv skema nr. 86579) om udvidelse er nudrift således angivet til 378,4 DE (svarende til 371,7 DE efter dagældende DE-beregninger), således at alle beregninger og vurderinger af miljøforhold medtager alle udvidelser siden 2008. I skema nr. 86475 er nudrift angivet som nudrift i juli 2015 svarende til den udvidelse, der blev foretaget inden for rammerne af miljøgodkendelsen fra juli 2010.

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget er beliggende i landzone i område 38-080-100 "Landområde ved Lundsmark Hede" i Esbjerg Kommuneplan 2014-2026. Områdets anvendelse er jordbrugsområde. Placeringen af husdyrbruget fremgår af kort 1.

Kort 1. Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget ligger ca. 2 km fra eksisterende byzoneområde (Egebæk-Hviding). Der ligger ingen øvrige samlet bebyggelser eller sommerhusområder i nærheden af husdyrbruget.

Nærmeste nabo, Lundsmarkvej 39, ligger ca. 50 m fra husdyrbrugets nye plansilo-areal.

Afstandskrav og de aktuelle afstande fremgår af nedenstående tabel 1. Afstanden er målt fra nybyggeri, hvis ikke andet er angivet.

Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabobeboelse	53 m	Fra nye kalvehytter til Lundsmarkvej 39	50 m
Lokalplanområde	> 1.000 m	Ingen i nærheden	50 m
Byzoneområder	Ca. 2.000 m	Egebæk- Hviding	50 m
Sommerhusområde	> 1.000 m	Ingen i nærheden	50 m

Naboskel	9 m	Fra plansilo til naboskel (matr. nr. 19 Hviding Ejerlav, Hviding)	30 m
Beboelse på samme ejendom	40 m	Fra nye kalvehytter	15 m
Levnedsvirksomhed	> 1.000 m	Ingen i nærheden	25 m
Almen vandindvindingsanlæg	> 1.000 m	Ingen i nærheden	50 m
Ikke almen vandindvindingsanlæg	25 m	<i>Fra plansilo til DGU nr. 140.0988 (markvandingsboring)</i>	25 m
Vandløb	98 m	Fra ny stald til Vestre Klingebjerg kanal	15 m
Dræn	15 m	Fra plansilo til dræn/grøft	15 m
Sø	150 m	Fra ny stald til beskyttet sø mod syd	15 m
Offentlig vej	60 m	Fra ny stald til Lundsmarkvej	15 m
Naturområde omfattet af § 7 i husdyrloven	> 1.000 m	Ingen i nærheden	10 m

Tabel 1. Oversigt over afstande sammenholdt med afstandskrav i husdyrlovgivningen.

Ansøger oplyser, at den eksisterende åbne grøft (dræn), der har forbindelse til Vestre Klingebjerg kanal, sløjfes, så plansiloarealet overholder afstandskravet på 15 m. Dette sker enten ved at rørlægge grøften på den givne strækning eller ved at fylde grøften op/afkorte den til 15 m nord for plansiloen.

Ansøger oplyser, at den endelige placering af fortanken ikke er fastlagt på nuværende tidspunkt. Det ligger dog fast, at fortanken vil blive placeret mellem den nye stald og gyllebeholderen, hvorved det vurderes, at den overholder husdyrlovens afstandskrav. Esbjerg Kommune stiller vilkår om, at placering og rumfang skal oplyses til kommunen senest 1 måned efter tanken er opført.

Husdyrbruget opfylder afstandskravene i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- § 6: Afstande til nabobeboelse, eksisterende eller fremtidig byzone- eller sommerhusområde samt områder i landzone der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål.
- § 7: Forbudszone for etablering, udvidelse eller ændring indenfor 10 m fra nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper.
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindinger, offentlig og privat fællesvej, levnedsmiddelvirkosomhed og egen beboelse.

Husdyrbruget ligger endvidere mere end 300 m fra en beboelsesbygning uden landbrugspligt, der ligger i samlet bebyggelse, eksisterende eller fremtidig byzone- eller sommerhusområde eller område i landzone, der i lokalplan er udlagt til bolig- og erhvervsformål/offentlige formål. Dermed er husdyrbruget ikke omfattet af husdyrlovens § 20, der skal sikre at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget er placeret mindre end 300 m fra de nævnte områder.

Dispensation for afstandskrav til naboskel

I forbindelse med udvidelsen udvides plansiloarealet fra ca. 2.000 m² til ca. 3.650 m². Med den ansøgte placering af plansiloarealet kan husdyrlovens afstandskrav på 30 m til naboskel mod vest (matr. nr. 19 Hviding Ejerlav, Hviding) ikke overholdes. Plansiloarealet ønskes placeret 9 m fra naboskellet, hvorfor der søges om dispensation til at placere plansiloarealet 9 m fra naboskellet. Afstanden fra plansiloarealet til beboelsen på Lundsmarkvej 39 er mere end 50 m.

I miljøgodkendelsen fra juli 2010 har Esbjerg Kommune meddelt dispensation til at placere plansiloer 20 m hhv. 16 m fra naboskellet. Plansiloerne i en afstand af 20 m fra naboskellet er som de eneste blevet opført. Desuden er der tidligere blevet dispenseret til at placere en gyllebeholder 6,5 m fra naboskel, som ligger nærmere naboskellet.

Der er et begrænset byggefelt på ejendommen, da der er naboejendom mod vest og naboareal mod nord. Derfor er der begrænsede muligheder for placering af nyt byggeri af plansiloer.

Samtidig er eksisterende plansiloer placeret op ad naboskel mod vest og ifølge ansøger er det mest hensigtsmæssigt økonomisk og logistikmæssigt, at plansiloarealet udvides ved eksisterende plansiloareal.

Arealet nord for den eksisterende kostald er tidligere blevet vurderet som uegnet for byggeri pga. jordbundsforholdene, hvorfor et evt. nyt byggeri kan ske på marken syd for Lundsmarkvej, hvilket ansøger vurderer som uhensigtsmæssigt i forhold til trafikssikkerhed på vejen og i forhold til ressourceforbruget ved daglig fodring af dyrene.

På baggrund af ovenstående beskrivelse og de stillede vilkår vurderer Esbjerg Kommune, at den ansøgte placering er den bedst egnede, og at denne ikke vil medføre nogen væsentlig øget risiko for gener eller forurening af omgivelserne og at der kan meddeles dispensation fra afstandskrav til naboskel, jf. § 9 stk. 3 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. For at sikre, at forudsætningerne for dispensationen er til stede stilles der vilkår om, at plansiloarealet ikke må etableres nærmere end 9 m fra naboskel mod vest.

Dyreholdets størrelse

Det nuværende og fremtidige dyrehold fremgår af tabel 2.

Dyreart	Nuværende		Fremtidig	
	Antal	DE	Antal	DE
Kvier/stude, tung race (6 – 27 mdr.), Sengestald med spalter (kanal, linespil)	182	86,67	0	0
Kvier/stude, tung race (6 -21 mdr.), Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	0	220	94,21
Kvier/stude, tung race (21-25 mdr.), Sengestald med spalter (kanal, linespil)	0	0	60	34,83
Malkeko (10.120 kg EKM), tung race, Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	192	265,4	0	0
Malkeko (10.120 kg EKM), tung race, Dybstrøelse (hele arealet)	10	13,82	0	0
Malkeko (12.500 kg EKM), tung race, Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	0	200	315,11
Malkeko (12.500 kg EKM), tung race, Dybstrøelse (hele arealet)	0	0	20	31,52
Malkeko (12.500 kg EKM), tung race, Sengestald med spalter (kanal, linespil)	0	0	140	220,58
Småkalve, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	57	15,39	100	27,03
Tyrekalve, tung race (40-60 kg), Dybstrøelse (hele arealet)	120	1,57	200	2,61
I alt		382,6		725,9

Tabel 2: Husdyrbrugets dyrehold. Dyreenheder er beregnet efter bilag 1 i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (BEK. nr. 1318 af 26.11.2015).

Den nuværende tilladte produktion på ejendommen svarer til 382,6 DE.

Besætningslisten i det centrale husdyrregister (CHR) viser et dyrehold på 216 køer, 235 kvier og 8 handyr. Besætningslisten angiver hvilke dyr der på udtrækstidspunktet den 8. april 2016 er registreret.

Dette indikerer, at husdyrbruget allerede er under udvidelse. En nærmere vurdering af, om den nuværende produktion er i overensstemmelse med den tilladte produktion ville skulle foretages over en længere periode.

En eventuel produktionsfremgang vil kunne lovliggøres med en ansøgning om miljøgodkendelsen til en produktion på 725 dyreenheder.

Der stilles vilkår til husdyrbrugets maksimale produktion og til i hvilket omfang produktionen kan tillades af variere.

Der er i ansøgningen taget højde for mælkeydelsen i forhold til beregning af dyreenheder. Korrektionen for mælkeydelse i beregningen af DE er medtaget, da besætningen har en højere mælkeydelse end normen. For at sikre, at de ekstra dyreenheder som følge af mælkekorrektion ikke omsættes til køer, stilles der vilkår om, at nedgang i mælkeproduktionen ikke må omsættes til ekstra dyr. Årsagen hertil er, at disse ekstra dyreenheder for eksempel ikke indgår i lugtberegningerne fra ejendommen. Der er endvidere stillet krav til dokumentation af, at den maksimale mælkeydelse ikke overskrides. Der er endvidere stillet vilkår om, at såfremt mælkeydelsen øges, skal det sikres, at der overskydende antal DE kan afsættes.

Driftsbygninger

I overensstemmelse med miljøgodkendelsen fra juli 2010 blev eksisterende kostald forlænget i 2011. Den blev imidlertid kun udvidet med et kælvningsafsnit (ca. 690 m²), og den resterende del (ca. 510 m²) blev således ikke udnyttet.

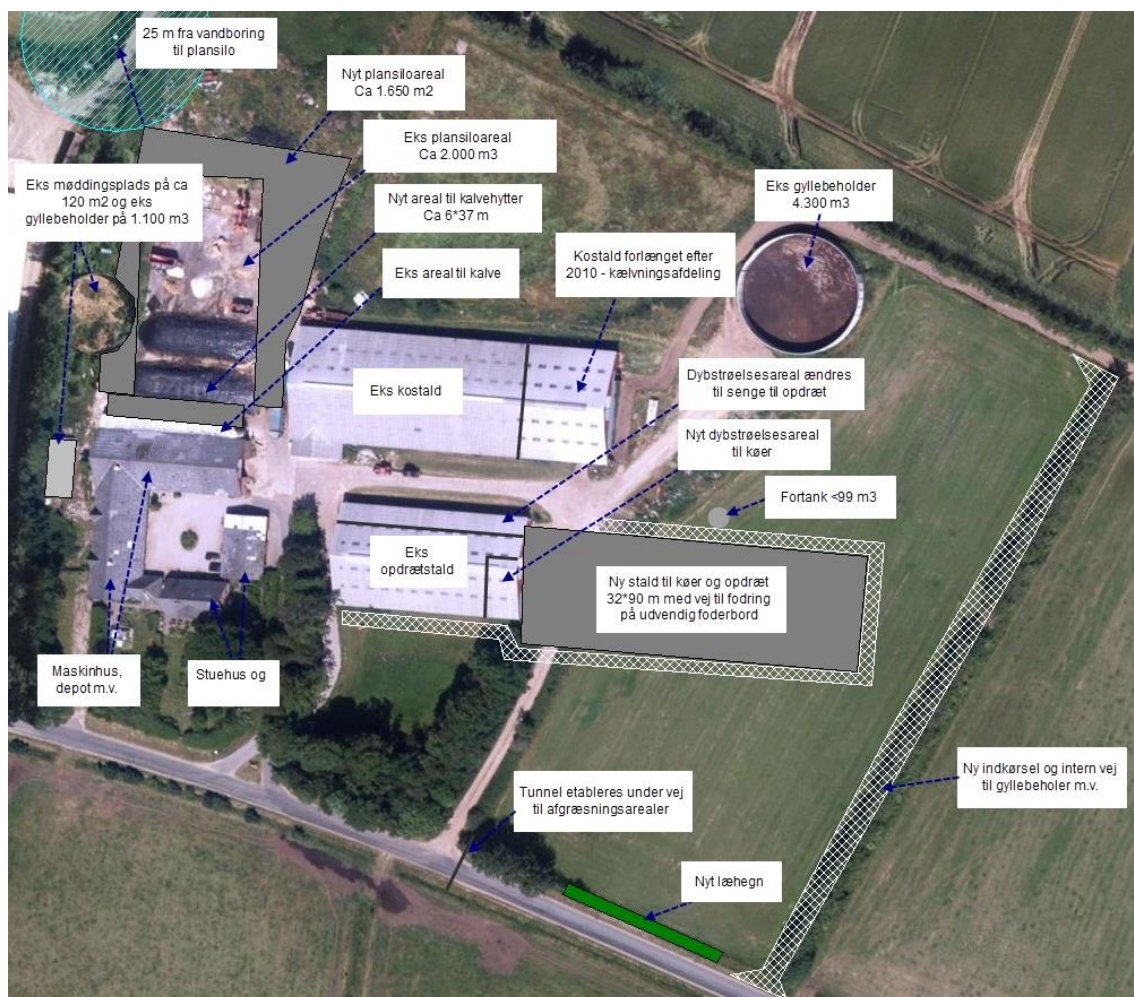
Forlængelse af opdrætsstalden med 810 m² blev ligeledes ikke udnyttet og det samme gælder etablering af det nordligste plansiloareal med 1.100 m².

Der foretages i forbindelse med det ansøgte projekt følgende bygningsmæssige ændringer:

- Forlængelse af opdrætsstalden med 32 x 90 m = 2.880 m² til opstaldning af køer og opdræt i sengebåse med spalter i gangarealet, skraber på spalterne og linespil i gyllekanalerne.
- På nordsiden af stalden etableres der en fortank < 99 m³ for effektiv pumpning af gylle til lager. Den endelige placering er ikke fastlagt.
- I eksisterende opdrætsstald ændres et nuværende areal, der benyttes til opbevaring m.v. til dybstrøelsesareal til køer. Arealet er ca. 9 x 14 m = 126 m².
- I eksisterende opdrætsstald ændres et nuværende dybstrøelsesareal til småkalve til sengebåse til opdræt med spalter i gangarealer, skraber på spalterne og rundskyl/bagskyl i kanalerne. Arealet er ca. 5 x 52 m = 260 m².
- Umiddelbart nord for eksisterende halvtag til kalve, vil der fremover være en betonplads på ca. 6 x 37 m = 222 m² til kalvehytter. Fra pladsen er der afløb til gyllesystem.
- Det eksisterende plansiloareal vil blive udvidet fra ca. 2.000 m² til 3.650 m². Fra pladsen er der afløb til gyllesystem.

Derudover etableres der en ny indkørsel til ejendommen ved læhegnet mod øst samt en ny intern vej til gyllebeholderen op langs læhegnet mod øst.

Driftsbygningernes placering samt størrelse/kapacitet fremgår af kort 2.

Kort 2: Situationsplan

I ansøgningssystemet på husdyrgodkendelse.dk har ansøger anført hvilke ændringer der sker i dyreholdet i de enkelte stalde og hvilke ændringer der sker i staldsystemer. Ændringerne fremgår af tabel 3:

Staldafsnit	Dyreart	Antal			Staldsystem	
		2008	Nudrift	Ansøgt	2008/nudrift	Ansøgt
Kostald (eksisterende)	Malkeko, tung race	211	192	200	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) samt skrabning 6 gange pr. døgn	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) samt skrabning 6 gange pr. døgn
	Malkeko, tung race	3	0	0	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse (hele arealet)
Tilbygning til kostald 2010 (eksisterende)	Malkeko, tung race	0	10	10	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse (hele arealet)

Ungdyrstald (eksisterende)	Kvie / stud, tung race (6-21 mdr.)	0	0	65	-	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) samt skrabning 6 gange pr. døgn
	Småkalve, tung race (2-6 mdr.)	29	38	0	Dybstrøelse (hele arealet)	
	Kvie / stud, tung race (6-27 mdr.) (6-21 mdr.)*	149	185	155*	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) samt skrabning 6 gange pr. døgn
	Malkeko, tung race	0	0	10	-	Dybstrøelse (hele arealet)
Kalvehytter (eksisterende)	Småkalve, tung race (0-2 mdr.) (0-6 mdr.)*	14	19	40*	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse (hele arealet)
	Tyrekalve, tung race (40-60 kg)	0	120	200	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse (hele arealet)
Nye kalvehytter	Småkalve, tung race (0-6 mdr.)	0	0	60	-	Dybstrøelse (hele arealet)
Ny tilbygning til ungdystald til køer og kvier	Malkeko, tung race	0	0	140	-	Sengestald med spalter (kanal, linespil) samt skrabning hver 2. time
	Kvie / stud, tung race (21-25 mdr.)	0	0	60	-	Sengestald med spalter (kanal, linespil) samt skrabning hver 2. time

Tabel 3: Oversigt over staldsystemer og dyrehold i de enkelte stalde.

Kommunen finder, at der skal stilles vilkår som sikrer, at ansøger anvender de staldsystemer og teknologier, som der er oplyst om i ansøgningen. På den baggrund stilles vilkår om, at gulvsystemer og skraberyhyppighed i de pågældende stalde samt krav til dokumentation herfor.

Foder

Der sker i forhold til miljøgodkendelsen fra juli 2010 ingen ændringer mht. håndtering og opbevaring af foder, udover at der ikke opbevares ensilage i de nordligste ensilagesiloer, da disse ikke er blevet opført. I stedet opføres et nyt plansiloareal omkring de eksisterende plansiloer, og der forventes derfor ikke opbevaret ensilage i markstakke i ansøgt drift.

I den nye tilbygningsstald til køer og kvier er der udendørs foderbord. Ansøger oplyser, at tagudhænget får en udformning, der sikrer, at der ikke sker sammenblanding af foder og nedbør.

For at forhindre forurening stilles der vilkår om, at der på husdyrbruget ikke må ske sammenblanding af overfladvand og foder, der kan medføre risiko for direkte eller indirekte forurening af jord, grundvand samt overfladevand (herunder vandløb).

Esbjerg Kommune ophæver vilkår om placering af to ensilagesiloer i godkendelse fra juli 2010, da den ene plads ikke er blevet opført og den anden er opført med korrekt placering. I stedet stilles der vilkår om, at det nye plansiloareal skal opføres ikke nærmere end 9 m fra naboskel mod vest, så forudsætningerne for dispensationen fra afstandskravet på 30 m til naboskel er opfyldte.

Gødningsproduktion

Gødningsproduktionen er oplyst i ansøgningen og fremgår af tabel 4.

	Mængder	Opbevaringsanlæg
Flydende husdyrgødning	12.439 m ³ /år	Gyllebeholder på 4.300 m ³ . Gyllebeholder på 1.100 m ³ . Kanaler i eks. stalde på 1.300 m ³ . Lejet beholder Mandøvej på 2.000 m ³ .
Dybstrøelse	517 t	Møddingplads med kapacitet på 180 m ³ (106 t) Markstak 150 m ³ (88 t) Stald 300 t

Tabel 4: Opbevaringskapacitet. Gødningsproduktionen er beregnet ud fra, at køerne er på græs 2 mdr. år og kvier/stude 6 mdr. pr år.

Mængden af flydende husdyrgødning er inklusiv drikkevandsspild og andet spildevand/restvand der ledes til gyllebeholderen herunder 9.520 m³ gylle pr. år (fratrucket nedbør i beholdere pga. overdækning), overfladevand fra møddingsplads 84 m³ pr. år, overfladevand fra kalvehytter 280 m³ pr. år samt overfladevand fra eksisterende og nye ensilagesiloer i alt 2.555 m³ pr. år.

Mængden af fast husdyrgødning udgøres af 318 tons dybstrøelse fra kælvningsafdeling, 189 tons dybstrøelse fra kalvehytter samt 10 tons fast møg fra tyrekalve. Gødningen køres dels direkte ud fra stald og nedmuldes (65 % svarende til standard for produktionsmetoden) og dels til opbevaring i markstak efter 3-4 måneders kompostering (dybstrøelse).

Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning svarer minimum til 8,4 måneder. Det bemærkes, at gyllekanaler i den nye stald ikke er medregnet i opbevaringskapaciteten. Kravet til opbevaringskapacitet er jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens² regler minimum 7 måneder, når kvæget er udegående i sommerhalvåret. Dermed vurderes husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til opbevaringskapacitet opfyldt.

Opbevaringskapaciteten for fast husdyrgødning svarer til 11 måneder.

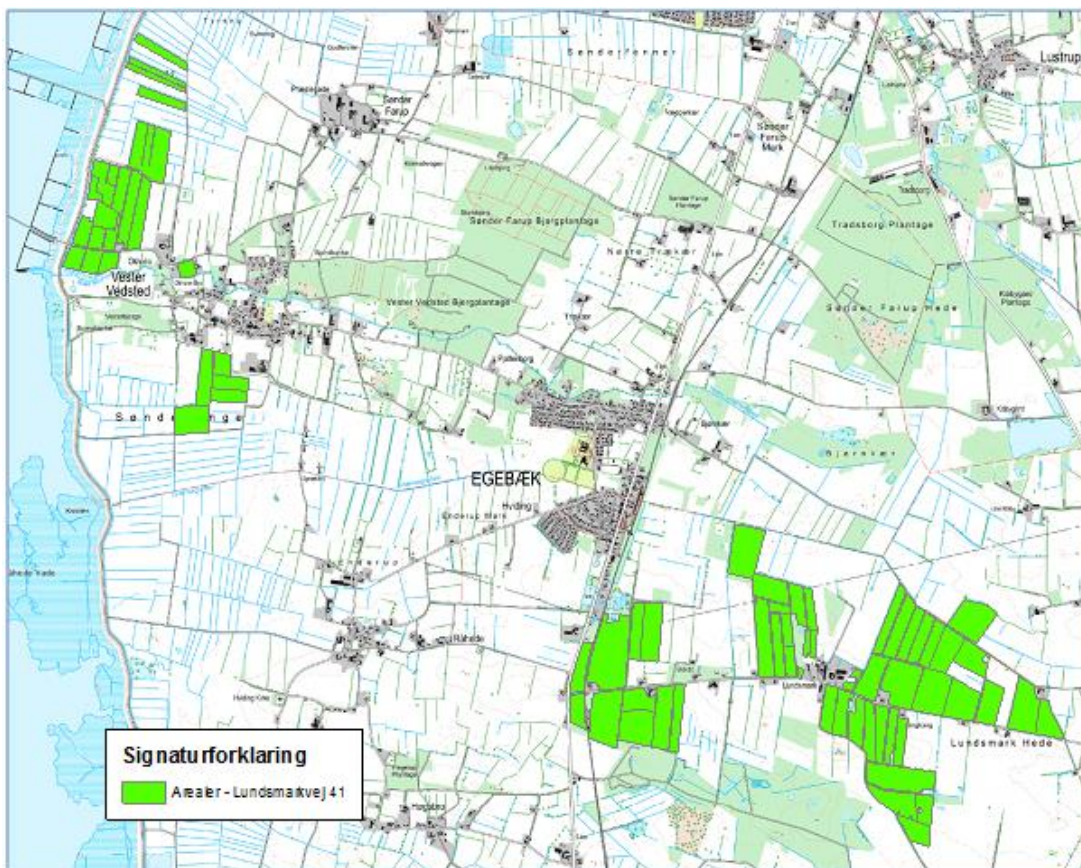
Oplag af kompost i marken skal ske i overensstemmelse med reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der bl.a. fastsætter krav til placering og overdækning af markstakke samt førelse af logbog. Derudover fastholder Esbjerg Kommune vilkår fra miljøgodkendelse fra juli 2010 om, at markstakke ikke må placeres på beskyttede arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt på arealer, der skrånede ned mod vandløb.

Udbringningsarealer

I ansøgningen indgår 339,4 ha ejet og forpagtet areal. Der indgår ingen aftalearealer.

Beliggenheden af husdyrbrugets arealer fremgår af kort 3.

² Bekendtgørelse nr. 1318 af 26.11.2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Kort 3: Udbringningsarealer.

Miljølovgivningen stiller krav om et bestemt forhold mellem den mængde husdyrgødning, der udbringes, og det areal, der er til rådighed for udbringningen (harmoniareal). Mængden af husdyrgødning der skal udbringes og størrelsen af det areal der er til rådighed for udbringningen, fremgår af tabel 5.

	Antal DE
Husdyrgødning ansøgt produktion	725,9
Husdyrgødning modtaget:	
• Husdyrgødning modtaget fra anden ejendom på samme bedrift	+0
• Husdyrgødning modtaget fra andre bedrifter	+0
• Antal DE retur fra biogasanlæg (afgasset gylle)	+0
Husdyrgødning afsat	
• Husdyrgødning afsat til aftalearealer	-200,5
• Afsat ved afgræsning uden for udspretningsarealet	-0
• Antal DE leveret til biogasanlæg	-0
Antal DE i alt til udbringning på harmoniareal	525,4
	Ha
Ejet og forpagtet areal	339,4
Aftaleareal	0
Udbringningsareal i alt	339,4

Tabel 5: Oversigt over DE til udbringning

På en landbrugsbedrift med kvæg må husdyrgødning fra husdyrproduktion på egen bedrift, udbringes i en mængde svarende til 1,7 DE/ha på egne og forpagtede arealer.

Husdyrgødningen svarende til i alt 525,4 DE, må således udbringes med 1,7 DE/ha, dvs. det nødvendige harmoniareal svarer til 309,1 ha.

Efter udvidelsen skal bedriften have et samlet harmoniareal på minimum 309,1 ha. Bedriften råder over 339,4 ha egne og forpagtede arealer. Harmonikravet er således overholdt. Ejendommen drives dog økologisk, således at der udbringes maksimalt 140 kg N pr. ha, og det svarer til 1,55 DE/ha.

NaturErhvervstyrelsen er tilsynsmyndighed på harmoniforhold.

Energi- og vandforbrug.

Husdyrbrugets energi- og vandforbrug i den eksisterende, såvel som ansøgte drift fremgår af tabel 6.

Forbrug	Nudrift (2008)	Ansøgt
El	200.000 kWh	250.000 kWh
Vand	11.050 m ³	15.000 m ³

Tabel 6: Energi- og vandforbrug

Elforbruget i nudrift og ansøgt drift er inkl. vanding.

Stigning i elforbruget skyldes primært det stigende forbrug til malkning, nedkøling af mælk og skrabere. Der ændres fra et traditionelt malkesystem til malkerobotter, som har et betydeligt højere forbrug af el.

Vand til produktionen fås hovedsageligt fra Egebæk-Hviding Vandværk men også en mindre del fra egen boring. Det samlede vandforbrug er derfor beregnet på baggrund af normtal i både nudrift og ansøgt drift. Vandforbruget på ejendommen vil stige som følge af flere dyr på ejendommen. Stigning i vandforbruget skyldes stigning i forbruget til drikkevand og rengøring i forbindelse med malkning og af stalde. Der ændres fra et traditionelt malkesystem til malkerobotter, som har et betydeligt højere forbrug af vand. De øvrige poster vil være uændrede, så som rengøring af redskaber og maskiner.

Der er redegjort nærmere for vand- og energiforbruget i afsnittet vedr. "bedst tilgængelige teknik" (BAT).

Det er Esbjerg Kommunes vurdering, at de oplyste forbrugsudvidelser ligger inden for rammerne af, hvad der må forventes i forhold til den ansøgte bygnings- og produktionsudvidelse. Det vurderes ligeledes, at de anførte ændringer i forbruget af energi og vand, som udvidelsen vil medføre, ikke vil have en væsentlig indvirkning på miljøet.

Råvarer og hjælpestoffer

Der sker i forhold til miljøgodkendelsen fra juli 2010 ingen ændringer mht. håndtering og opbevaring af råvarer og hjælpestoffer. Forbruget af dieselolie forventes dog kun at stige med ca. 4.000 l i forhold til nudrift (2008) dvs. til ca. 25.000 L pr. år i ansøgt drift, idet markarbejdet vil blive udliciteret.

I senere afsnit om driftsforstyrrelser og uheld er taget stilling til risici i forbindelse med opbevaring og håndtering af olier og kemikalier.

Olietanke er omfattet af olietankbekendtgørelsen³ om indretning, etablering og drift af heraf. Eksisterende vilkår om drift af olietanke i henhold til olietankbekendtgørelsen ophæves, da dette er lovkrav.

Esbjerg Kommune vurderer, at råvarer og hjælpestoffer (dieselolie og kemikalier) håndteres og opbevares miljømæssigt forsvarligt på ejendommen. Der stilles ingen skærpende vilkår i forhold til miljøgodkendelsen fra juli 2010.

Affald

Ansøger oplyser, at der ikke sker ændringer med hensyn til opbevaring og bortskaffelse af affald på ejendommen i forhold til miljøgodkendelsen fra juli 2010.

Esbjerg Kommune ophæver pga. ændrede regulativer for bortskaffelse af affald visse vilkår i miljøgodkendelse fra juli 2010. I stedet stilles nye vilkår, der følger gældende regulativer.

Esbjerg kommune vurderer med de stillede vilkår, at affald håndteres og bortskaffes korrekt og miljømæssigt forsvarligt.

Spildevand/restvand

I tabel 7 er vist en oversigt over spildevandstyper, opsamlingsareal, recipient samt opsamlet mængde.

Spildevandstype	Ledes til	Areal (m ²)	Mængde (m ³)
Malkerumsvand, rengøring af stalde og drikkevandsspild	Gyllekanaler		1.200
Afløb fra eksisterende plansiloareal	Gyllesystem	2.000	1.400
Afløb fra nyt plansiloareal		1.650	1.155
Afløb fra møddingsplads		100	70
Afløb fra kalvehytter og fællesbokse		400	280
Tagvand (eksisterende bygninger)	Dræn og herfra videre til vandløb nord for ejendom. Vadehavet er slutrecipient.	5.500	3.850
Tagvand (nye bygninger)		2.880	2.016

Tabel 7: Spildevandstyper- og mængder på Lundsmarkvej 41.

Det fremgår af miljøgodkendelsen fra juli 2010, at overfladevand fra ensilagesiloer udsprinkles. I ansøgt drift ledes restvandet til gyllesystemet. På den baggrund ophæves vilkåret i eksisterende miljøgodkendelse fra juli 2010 om at udsprinkling skal følge landbrugets byggeblad.

Tagvand ledes via dræn til Vestre Klingebjerg kanal som har forbindelse til Vester Vedsted Bæk, der har Vadehavet som slutrecipient. Tagvand skal inden udledning til vandløb ledes via et forsinkelsesbassin, hvor vandmængden neddrøses til 2 l/s. Der skal inden byggeriet påbegyndes indsendes en ansøgning om udledningstilladelse inklusiv et projekt om forsinkelsesbassin til godkendelse. Der er stillet vilkår herom i miljøgodkendelsen.

Der er sammen med ansøgningen indsendt et udkast til afløbsplan, der vil blive færdigudarbejdet ifm. byggesagsbehandlingen.

³ Bekendtgørelse nr. 1321 af 21.12.2011 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.

Esbjerg Kommune stiller vilkår om, at der skal indsendes en afløbsplan, der beskriver afløbsforhold fra de nye bygninger, til Esbjerg Kommune. Afløbsplanen skal være udført af autoriseret kloakmester og indsendes til Esbjerg Kommune senest 1 måned efter byggeriet er afsluttet.

Der er ikke øvrige forhold omkring håndtering af spildevand, der er ændret i forhold til miljøgodkendelsen fra juli 2010.

Det vurderes med de stillede vilkår, at den samlede håndtering af spildevand sker på forsvarlig vis og at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand/restvand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra spildevand.

Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj, mm.

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr, der er på ejendommen og hvilken art der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind.

Husdyrproduktion kan herudover medføre støj, samt gener fra fluer og andre skadedyr. Desuden kan bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug indvirke på den landskabelige oplevelse, såvel som på kulturmiljøet.

Påvirkning af den omgivende natur og vandmiljøet behandles nedenfor i afsnittet om husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne - naturmæssige forhold.

Lugt

Lugt stammer primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning.

I stalde med rundskyl omrøres gylle ca. 1 time hver anden dag.

Fra fortank og omrørerkanal udpumpes der til gyllebeholder ca. hver 14 dag af en varighed på ca. 2 timer.

Ansøger oplyser, at flydende husdyrgødning nedfældes på 90 % af arealerne. I vintersæd anvendes dog slangeudlægning. Håndtering af husdyrgødning reguleres efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Der er i miljøgodkendelsen fra juli 2010 stillet vilkår om håndtering og pumpning af gylle inklusive påfyldning af gyllevogne. Det vurderes, at det ikke er relevant at stille skærpede krav til pumpning og omrøring af gylle, da der ikke er naboer, samlet bebyggelse eller byzone/fremtidig byzone i umiddelbar nærhed af husdyrbruget.

Alle bedriftens udbringningsarealer er beliggende i landzone. Landzonen betragtes som landbrugets arbejdsområde og det må derfor påregnes, at der kan opstå gener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Lugtgener i forbindelse med udbringning er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28. Heraf fremgår det blandt andet, at husdyrgødning ikke må udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til

boligformål. Esbjerg Kommune gør opmærksom på, at mark 90-0 og 99-0 ligger inden for 200 m fra byzoneområde ved Vadehavscentret, og er derfor omfattet af dette krav.

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrgødningsbekendtgørelsen regler er tilstrækkelige til at sikre mod uacceptable lugtgener i forbindelse med udbringning, og at det ikke relevant at stille skærpede krav til udbringningsmetode eller tidspunkt.

I forhold til lugt fra staldene bemærkes det, at der er naturlig ventilation i alle staldafsnit på ejendommen, der sikrer stor fortynding af lugt fra staldene.

Lugtgener fra stalden vurderes på grundlag af det beskyttelsesniveau for lugt, som er fastlagt i husdyrlovgivningen. Hvis beskyttelsesniveauet for lugt er overholdt, vurderes husdyrbruget som udgangspunkt ikke at give anledning til væsentlige lugtgener.

Husdyrbruget skal overholde bestemte lugtgeneafstande. Geneafstanden beskriver den afstand som minimum skal være fra staldene til forskellige beboelstyper. Geneafstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed overfor lugt. Eksempelvis vil beboere i landområder med tilknytning til landbrugserhverv oftest have en højere tolerancetærskel end beboere i byområder. Beboelsesejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af beskyttelsesniveauet for lugt.

Geneafstanden beregnes i det digitale ansøgningsskema og resultaterne fremgår af tabel 8. Der sker automatisk en korrektion for vindretning og påvirkning fra andre husdyrbrug i det omfang det er relevant. I den konkrete ansøgning er geneafstanden til såvel enkelt bolig, samlet bebyggelse samt byzone korrigeret.

Områdetype	Minimums afstand til omkringboende (geneafstand)	Aktuel afstand
Byzone (Egebæk-Hviding)	334 m*	2.105 m**
Samlet bebyggelse (Ribevej 63)	148 m*	2.020 m**
Enkelt bolig (Lundsmarkvej 47)	73 m*	377 m**

Tabel 8: Lugt.

*Geneafstanden er korrigeret jf. reglerne i godkendelsesbekendtgørelsen, hvorved staldafsnit, som ligger i en afstand på mere end 1,2 gange geneafstanden, er bortscreenede, således at bidrag herfra ikke indgår i beregningen.

**Vægtet gennemsnitsafstand

Nærmeste boliger uden landbrugspligt er Lundsmarkvej 35 og 37. Da bygningen med disse boliger er ejet af Casper Worm skal lugtberegningen til enkelt bolig ikke foretages til denne bygning, men i stedet til Lundsmarkvej 47, der er næst nærmest og ligeledes er uden landbrugspligt.

Nærmeste samlet bebyggelse er beliggende umiddelbart syd for Egebæk-Hviding og nærmeste byzone/fremtidig byzone er Egebæk-Hviding. Begge områder er beliggende ca. 2 km nordvest for anlægget.

Ifølge beregningerne er afstanden til henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og nabobeboelse større end lugtgeneafstanden og beskyttelsesniveauet for lugt er dermed overholdt.

Geneafstanden afsættes normalt i centrum af stalden. I ansøgningen er der flere staldafsnit, der hver bidrager med en lugtemission. I ansøgningssystemets beregningsmodel er den korrigerede geneafstand til eksempelvis nabobeboelse (Lundsmarkvej 47) beregnet til 73 m, hvilket ikke umiddelbart kan sammenlignes med den faktiske afstand til ejendommen. Da der er flere staldafsnit med en vis indbyrdes afstand, er der foretages en beregning, som viser, at den vægtede gennemsnitsafstand fra disse er 377 m. Da den vægtede gennemsnitsafstand er større end geneafstanden til nærmeste beboelse, er beskyttelsesniveauet for lugt overholdt. Beskyttelsesniveauet for lugt i forhold til nærmeste byzone og samlet bebyggelse er ligeledes overholdt.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som generende. Det vurderes, at staldanlæggene ikke vil medføre lugtgener for naboer.

Der stilles ikke skærpende eller supplerende vilkår til det eksisterende vilkår i miljøgodkendelsen fra juli 2010 om, at husdyrbruget ikke må give anledning til væsentlige lugtgener.

Støj og transport

Typen af interne støjkluder, deres hyppighed samt varighed er uændret i forhold til ansøgt drift i miljøgodkendelsen fra juli 2010. Det betyder, at

- I stalde med rundskyl omrøres gylle ca. 1 time hver anden dag. Fra fortank og omrørerkanal udpumpes der til gyllebeholder ca. hver 14 dag i ca. 2 timer.
- Al ventilation i staldene er naturlig, og der er således ikke støj forbundet hermed.
- Der forekommer traktorstøj ifm. fodring af dyrene.
- Vacuumpumpe og kompressor er til mælketank er i daglig drift, men er placeret i isoleret rum, hvilket minimerer støj for omgivelserne.

Esbjerg Kommune vurderer ud fra afstanden til naboer, at interne støjkluder fra driften ikke vil medføre væsentlige støjgener for omgivelserne.

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmest liggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Disse værdier fastsættes som vilkår i miljøgodkendelsen.

For at sikre mulighed for indgreb fastholdes vilkår fra miljøgodkendelse fra juli 2010 om, at Esbjerg Kommune kan stille krav om, at beregning / måling af virksomhedens støjbelastning i omgivelserne udføres på virksomhedens bekostning.

Støjbelastningen fra transporter vurderes ud fra antallet af til- og frakørsler før og efter udvidelsen. Tabel 9 indeholder en oversigt over transporttyper og antal i den nuværende, såvel som i den planlagte drift.

Transporttype	Nudrift	Ansøgt
Afhentning og levering af dyr	52	70
Afhentning af mælk	365	365
Indlevering af foder / korn	24	24
Transport af grovfoder og halm	346	500
Dieselolie	8	12
Udbringning af flydende husdyrgødning	180	450
Udbringning af fast husdyrgødning	8	35
Døde dyr	12	12
Renovation	30	30
Andet/diverse	-	20
I alt	1.025	1.518

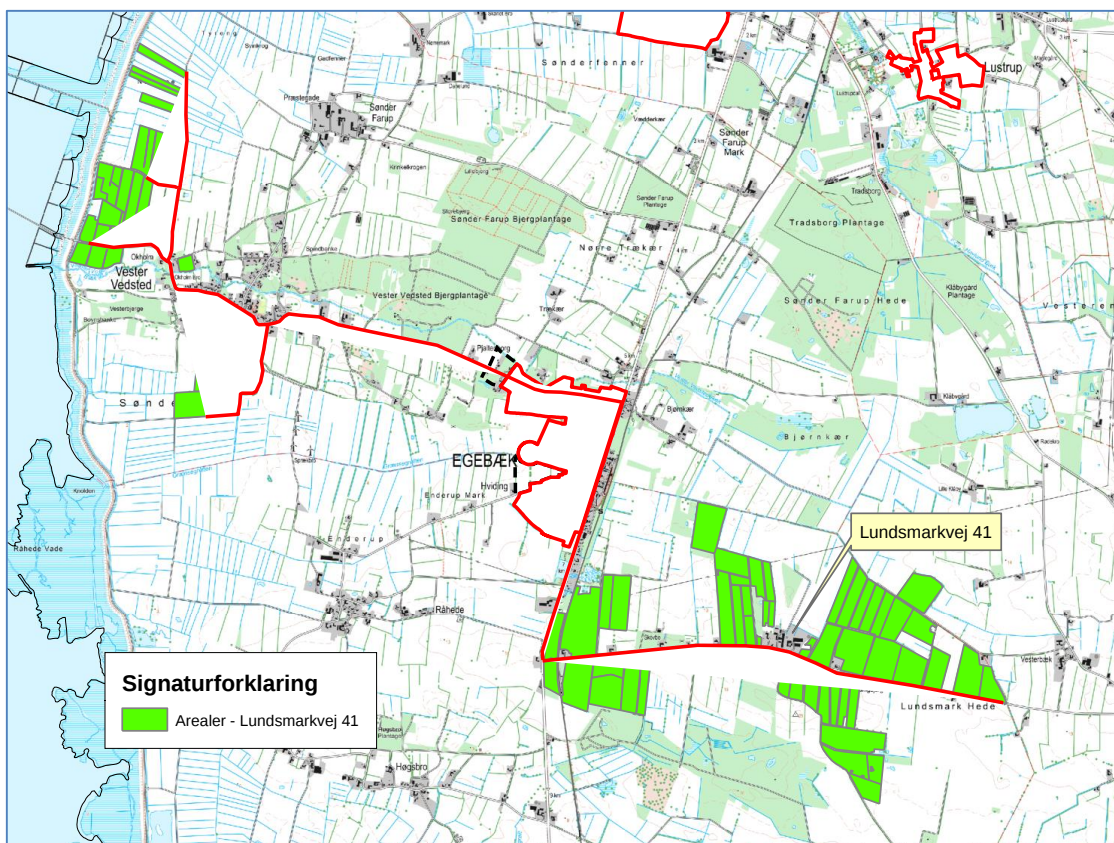
Tabel 9: Oversigt over transporter. En transport svarer til en til- og frakørsel.

Samlet set stiger antallet af til- og frakørsler fra ca. 1.025 til ca. 1.518 dvs. en stigning på 498 transporter (48 %). Stigningen skyldes primært en større husdyrgødningsproduktion og et større foderbehov. Interne transporter, for eksempel i forbindelse med fodring, er ikke inkluderet i ovennævnte oversigt.

Der etableres en ny indkørsel øst for ejendommen, som skal benyttes til gylletransport m.v. Eksisterende og ny indkørsel er placeret hhv. ca. 78 m og 240 m fra nabobeboelser. På grund af afstanden til nabobeboelser vurderes det, at kørsel til og fra ejendommen ikke vil medføre gener for naboerne. Hertil bemærkes, at transporter til- og fra husdyrbruget sker via asfalterede veje.

Transporterne foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. Der vil ikke være væsentlige støjgener for omgivelserne. I højsæsonen for udbringning af husdyrgødning og høst af afgrøder kan det være nødvendigt med transporter i weekenden eller uden for normal arbejdstid. Alle øvrige transporter vil være fordelt jævnt ud over året. Mælk afhentes på alle tidspunkter på døgnet og sker efter mejeriets køreplan.

Det er i ansøgningen oplyst, at transport mellem husdyrbrugets anlæg og husdyrbrugets arealer sker via de transportveje, som er angivet på kort nr. 4. Langt størstedelen af transporter mellem husdyrbrugets anlæg og husdyrbrugets arealer udgøres af transport med husdyrgødning og transporter i forbindelse med høst.

Kort 4: Transportveje for udbringning af husdyrgødning.

Udgangspunktet er, at færdsel på offentlig vej alene reguleres af politiet efter færdselslovens regler. I en godkendelse kan der derfor primært stillet vilkår om anvendelse af bestemte adgangsveje til bedriften. For husdyrbrugets egne køretøjer kan der herudover stilles vilkår om, hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Endelig kan der stilles vilkår om, at til- og frakørsel kun må ske på bestemte tidspunkter.

Ved regulering af husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets arbejdsområde og beboere i landzone må derfor acceptere visse ulemper der kan være forbundet med at være nabo til et landbrug. Kun i særlige tilfælde kan det være relevant at stille vilkår til transporter. Det kan f.eks. være ved et højt antal transporter forbi eller gennem støjfølsomme områder (byzoneområde, samlet bebyggelse m.v.).

Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke af husdyrgodkendelsesloven, men af den relevante vejlovgivning og afgøres af de relevante vejmyndigheder.

Der forekommer følgende transporter igennem byzonen ved Egebæk-Hviding: ca. 70 læs husdyrgødning, ca. 50 læs med dyr og ca. 20 diverse læs. I alt ca. 140 transporter pr. år som primært foretages i sommerhalvåret. På meget få dage kan der forekomme op til maks. 10 daglige kørsler igennem byzonen.

Esbjerg Kommune fastholder vilkår i miljøgodkendelsen fra juli 2010 om, at udbringning af husdyrgødning med gyllevogn, der kræver kørsel gennem Egebæk-Hviding samt Vester Vedsted ikke må foregå på lørdage samt søn- og helligdage.

En del af gyllen opbevares i ekstern gyllebeholder på Mandøvej ved mark 94-0 og 91-0. Denne beholder fyldes med gylle over en periode på ca. 3 dage, hvortil transporten foregår med lastbil svarende til ca. 20 læs pr. dag – primært i vinterperioden. For at mindske generne for beboerne i Egebæk-Hviding og Vester Vedsted er der i miljøgodkendelsen stillet vilkår om, at transport af gylle til den eksterne gyllebeholder på Mandøvej ikke må foretages på lørdage, samt på søn- og helligdage.

Antallet af transporter til udbringning af husdyrgødning er ca. 485 til- og frakørsler årligt i ansøgt drift, og der sker en stigning i antallet af til- og frakørsler til udbringning af husdyrgødning på 297 stk. Transporterne sker hovedsageligt på asfalterede veje i det åbne land. Landzonen betragtes som landbrugets arbejdsområde og et antal til- og frakørsler på 485 vurderes ikke at give anledning til væsentlige lugt, støj eller støvgener i en grad, der ligger over hvad der må forventes i det åbne land.

Markerne 90-0 og 99-0 er helt eller delvist beliggende nærmere end 200 m fra byzone ved Vadehavscentret. Udbringningen på disse arealer er reguleret af husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om, at gødning ikke må udbringes lørdag samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzoneområde.

Støv, fluer og skadedyr

Der etableres i ansøgt drift en ny intern transportvej øst for den nye ko- og opdrætsstald. Der vurderes ikke at være støvgener for omgivelserne forbundet med driften af husdyrbruget på grund af afstanden til naboer. Esbjerg Kommune fastholder vilkår i miljøgodkendelsen fra juli 2010 om, at driften ikke må medføre væsentlige støvgener uden for ejendommen.

Ansøger oplyser, at der ikke sker ændringer med hensyn til bekæmpelse af fluer og skadedyr på husdyrbruget i forhold til beskrivelserne i miljøgodkendelsen fra juli 2010.

Der er i miljøgodkendelsen fra juli 2010 stillet vilkår om, at der overalt på ejendommen udføres og dokumenteres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium. Retningslinjerne varetages i dag af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, og derfor er vilkåret i godkendelsen fra juli 2010 blevet erstattet med et tilsvarende men opdateret vilkår.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende, og at der med det opdaterede vilkår ikke er behov for øvrige vilkår.

Lys

Ansøger oplyser, at der ikke sker ændringer med hensyn til placering og styrke af lyskilder på husdyrbruget i forhold til beskrivelserne i miljøgodkendelsen fra juli 2010.

Esbjerg Kommune vurderer ud fra lyskildernes styrke og placering i forhold til naboer og trafikkanter ad Lundsmarkvej samt eksisterende og nye vilkår om beplantning omkring ejendommen, at der ikke vil være væsentlige lysgener for omgivelserne herunder for naboer og trafikkanter.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøger oplyser, at der ikke sker ændringer med hensyn til opbevaring af dieselolie og spildolie i forhold til beskrivelserne i miljøgodkendelsen fra juli 2010.

Vilkår i miljøgodkendelse fra juli 2010 til håndtering og opbevaring af olier og kemikalier og affald herfra fastholdes.

I husdyrgødningsbekendtgørelsen⁴ er der fastsat en række krav til sikring af gyllebeholdere. Beholdere beliggende nærmere end 100 meter fra et vandløb eller en sø (>100 m²) skal jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen have etableret et alarmsystem, som kan registrere pludselige fald af overfladen i beholderen og meddele dette elektronisk til driftsherren.

Beholdere der samtidig er beliggende i et risikoområde skal desuden have etableret en beholderbarriere, evt. i form af jordvold, der mindst kan tilbageholde den del af beholderens indhold, der er beliggende over terræn. Jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen defineres et risikoområde som et område, hvor terrænet skråner med en gennemsnitlig hældning på mere end 6 grader fra beholderen mod vandløbet.

Gyllebeholderen på 4.300 m³ er beliggende mindre end 100 m fra Vestre Klingebjerg kanal, men da terrænet ikke hælder mere end 6 grader mod vandløbet er der i husdyrgødningsbekendtgørelsen alene krav til etablering af gyllealarm på den store gyllebeholder. Alarmsystem er etableret.

Hvert 5. år kontrolleres gyllebeholderen på 4.300 m³ og hvert 10. år kontrolleres gyllebeholderen på 1.100 m³ af en autoriseret kontrollant. Minimum én gang årligt kontrolleres gyllebeholderne visuelt for eventuelle kabelbrud, skader på kabelbeskyttelse, revner og utætheder i elementer. Ved skade eller tegn på skade, kontaktes leverandør af gylletanke for udbedring af skaden.

Der findes allerede en beredskabsplan for ejendommen i tilfælde af driftsforstyrrelser eller uheld. Esbjerg Kommune fastholder vilkår om, at beredskabsplanen bl.a. skal revideres årligt og kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen.

På baggrund af beholdernes beliggenhed og terrænforhold vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til opbevaring og håndtering af husdyrgødning sammen med vilkåret om at holde beredskabsplanen opdateret er tilstrækkelige til at forhindre forurening i forbindelse med et eventuelt gylleudslip. Dog fastholdes vilkår i miljøgodkendelsen fra juli 2010 om, at pumpning af gylle skal foregå under opsyn.

På baggrund af ovennævnte beskrivelse og de stillede vilkår vurderes det, at husdyrbruget har taget de nødvendige foranstaltninger til at imødekomme uheld og unormale driftsforstyrrelser.

Landskab og kulturmiljø

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug fremgår det, at det påhviler kommunen at varetage de landskabelige værdier, herunder at stille krav om placering og udformning af ny bebyggelse.

I forbindelse med byggeriet af nye anlæg er der foretaget en landskabsanalyse, som er anført herunder.

⁴ Bekendtgørelse nr. 1318 af 26.11.2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Landskabsanalyse, Lundsmarkvej 41

Projekt

Forlængelse af eksisterende opdrætsstald med stald til køer og opdræt. Herudover sker der mindre ændringer i eksisterende staldanlæg jf. kort 2:

- Stald 32x90x11 meter, Grå gavlskids i stålplader. Herunder røde teglfarvede plader. 2-fløjede trædøre i hver side af gavlen. Stalden anlægges i samme kote som eksisterende ca. kote 12,5
- Plansilo udbygges med 1.650 m²
- Ny indkørsel til ejendommen ved læhegnet mod øst
- Ny fortank nord for stalden med et grundareal på maks. 99 m²
- Der påtænkes etableret et levende hegn langs Lundsmarksvej.

Bindinger

Der er ingen væsentlige bindinger på ejendommen.

Topografi

Det ansøgte er beliggende i kote 12,5 på den vestlige del af Toftlund Bakkeø. Gården er beliggende på overgangen mellem et bakket terræn mod SV og et fladere terræn NØ herfor. Det bakkede terræn er formodentligt en gammel indlandsklit. Nærmest gården er et terrænspring øst for den eksisterende bygningsmasse. Terrænspringet er på ca. 1,5 meter.

For at undgå bratte terrænspring bør terrænet udlignes med et anlæg på mindst 1:3.

Bevoksning

Bevoksningen i området består af tætte NV orienterede læhegn og en del småskove. Ejendommen selv er omkranset af beplantning foruden nogle større brud mod NV og SV. Indsigten til gårdanlægget er størst fra Lundsmarkvej og fra NV.

Bebyggelse

Bebyggelsen i området er knyttet til vejene, er meget spredt og overvejende af mindre omfang. Naboejendommen ligger så tæt på, at det indtryksmæssigt opfattes som én bebyggelse. Udbygningen vurderes ikke at ændre strukturen af bebyggelsen i området.

Infrastruktur/tekniske anlæg

Nærmeste vej er Lundsmarkvej hvorfra der er indsigt til det ansøgte på en kortere strækning.

Umiddelbart nord for ejendommen forløbet et højspændingstracé.

Kulturforhold

Der er ingen væsentlige kulturforhold i umiddelbar nærhed af det ansøgte.

Sårbarhed

Landskabet er forholdsvis robust over for påvirkninger fra tekniske anlæg og større landbrugsbyggeri

Konklusion

Det vurderes, at det ansøgte med dets udformning, og dets placering ikke vil påvirke de landskabelige værdier i væsentlig grad, idet bygningsmassen i høj grad er sløret bag levende hegn og derfor har sit eget "rum", hvor det ikke påvirker omgivelserne. Dog er der mindre forhold vedrørende terrænreguleringer og krav til levende hegn i forhold til at det, til stadighed, er hensigtsmæssigt at bevare gårdanlæggets "rum", der fordrer en mindre kravsstillelse.

Vilkår til det ansøgte:

- Der skal etableres 3-rækkede levende hegn, hvor det er anført med grønt på kort 5. Hvor der er bevoksning i forvejen skal denne suppleres med to ekstra rækker.
- Alle hegn skal bestå af hjemmehørende danske træer og buske.
- De med rødt anførte hegn på kort 5 skal bevares og om nødvendigt fornys, såfremt der opstår huller i dem på over 10 meter, eller de fældes.
- Alle hegn kan gives en anden placering på ejendommen, såfremt dette er hensigtsmæssigt i forhold til driften af ejendommen. Dog skal det påses, at hegnenes funktion bevares.
- Der må etableres udkørsler gennem hegningen i det omfang det er nødvendigt for ejendommens drift under forudsætning af at der ikke åbne op i sådan en grad at større partier af gårdanlægget er blottet i terræn.
- Alle hegn skal være etableret senest et år efter byggeriet er opført.
- Al terrænregulering skal ske med et anlæg der ikke er stejlere end 1:3.

Kort 5: Beplantning omkring Lundsmarkvej 41. Grøn: Nyplantede hegn, Rød: Hegn bevares.

Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold.

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug⁵ er der fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniak, udledning af fosfor til overfladevand, samt udledning af nitrat til overfladevand såvel som i forhold til grundvand.

Disse beskyttelsesniveauer skal anvendes ved vurdering af, om husdyrbruget medfører væsentlige virkninger på miljøet. I særlige tilfælde kan der stilles vilkår, der rækker udover det fastsatte beskyttelsesniveau.

Ligeledes påhviler det kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med Habitatdirektivforpligtelserne. Ifølge bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter⁶, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Desuden skal der ske en vurdering af om

⁵ Bekendtgørelse nr. 44 af 11. januar 2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

⁶ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (§ 7 og § 11).

det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV eller ødelægge de plantearter der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV.

Ammoniakpåvirkning af naturområder

Beskyttelsesniveauet for ammoniak omfatter et generelt krav om reduktion af ammoniakemissionen fra husdyrbrug i forhold til et referencestaldsystem. Det generelle reduktionskrav gælder for udvidelsen, samt for stalde der renoveres. Ved nyetableringer gælder kravet hele det nyetablerede anlæg. Niveauet for reduktionskrav fastlægges i forhold til ansøgningstidspunktet.

Da der er søgt om udvidelse i 2016 gælder der et krav om 30 % reduktion. Det ansøgte projekt opfylder kravet om 30 % ammoniakreduktion.

For at opfylde kravet har ansøger i den nye kostald og ungdyrsstald valgt at etablere spalter med kanal, linespil samt skrabning 6 gange pr. døgn oven på spalterne samt 3 gange pr. døgn nede i kanalerne.

Samlet stiger ammoniakfordampningen fra 2.428,4 kg N/år til 3.316,2 kg N/år. De anførte tilpasninger af anlægget medfører, at ammoniakfordampningen fra stald og lagre reduceres med 476,6 kg N mere, end hvad der er krævet for at opfylde ammoniakreduktionskravet på 30 %.

På ejendommen Lundsmarkvej 41 sker der påvirkning af omgivende naturområder gennem emission af ammoniak fra anlægget. De følgende afsnit belyser konsekvenserne af næringsstofpåvirkningen for nationalt og internationalt beskyttede naturområder og arter. Ejendommen er omfattet af en miljøgodkendelse fra juli 2010. Denne naturvurdering dækker således kun den påvirkning af naturområder, der sker, som følge af de ændringer/udvidelser der er ansøgt d. 15.3.2016 og som godkendes med dette tillæg.

Ud fra nedenstående redegørelse vedrørende ammoniakpåvirkning fra anlæg og påvirkning fra markbidrag vurderer Esbjerg Kommune samlet set, at godkendelsen ikke vil medføre væsentlige negative konsekvenser for omkringliggende Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper, områderne er udpegede for at beskytte. Ligeledes vurderes godkendelsen ikke at medføre væsentlige tilstandsændringer af § 3-beskyttede naturtyper eller væsentlige påvirkninger af yngle- og rasteområder for de strengt beskyttede bilag IV-arter.

Ammoniakpåvirkning af § 3-naturområder indenfor 1.000 meter fra anlæg

Der ligger flere § 3-beskyttede naturområder indenfor 1.000 m fra ejendommens anlæg. Der er tale om flere moser og søer. Ud fra den beregnede deposition på arealer op til 1.000 m væk er det vurderet, at depositionen på naturområder længere væk end 1.000 m vil være meget lille, og derfor som hovedregel ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning af naturområderne. Kun undtagelsesvist og ved meget store husdyrbrug vil det være nødvendigt at stille vilkår for beskyttelse af naturlokaliteter beliggende længere væk end 1.000 m fra anlægget, hvilket ikke vurderes at være nødvendigt i nærværende sag.

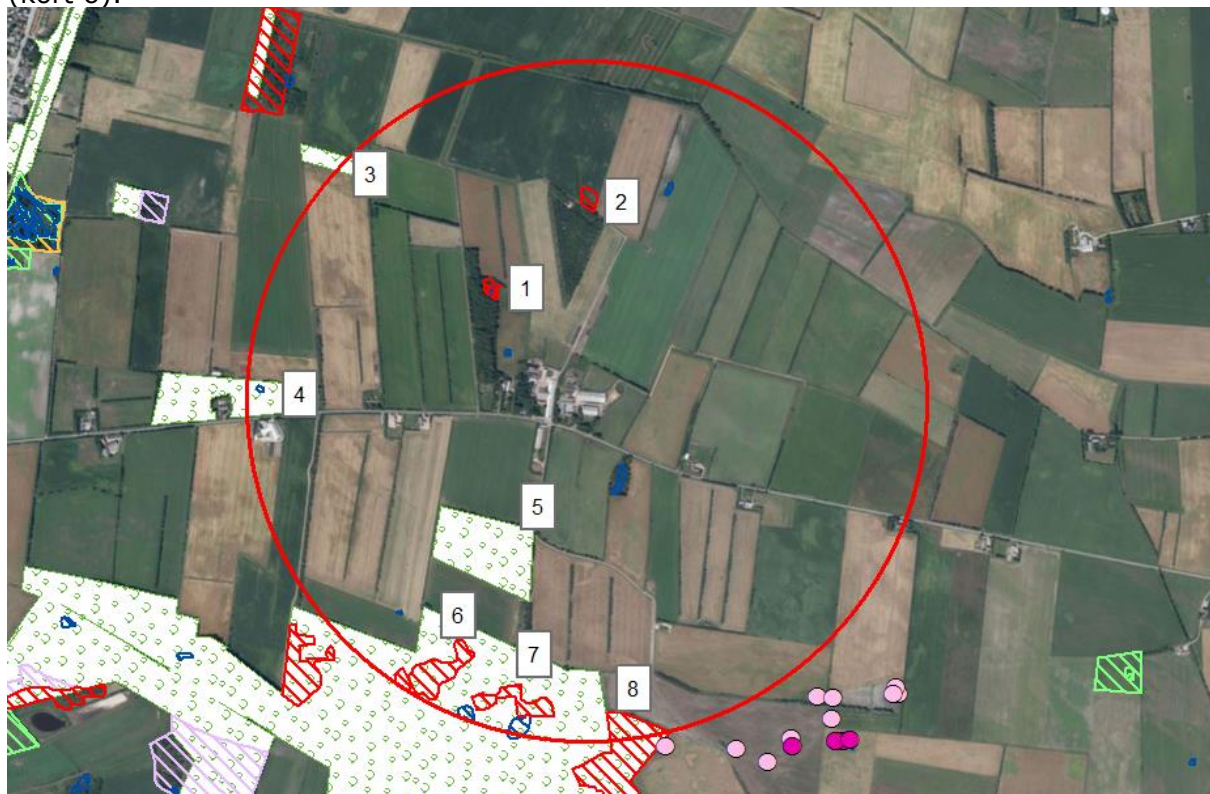
Baggrundsbelastningen med luftbåren kvælstof er på gennemsnitligt 16,2 kg N/ha/år i Esbjerg Kommune. Der kan dog være væsentlige lokale variationer. Omkring Lundsmarkvej 41 er baggrundsbelastningen på gennemsnitligt 16,6 kg N/ha/år.

Det fremgår af forarbejderne til husdyrloven (lovforslag L12 og efterfølgende lov nr. 122/2011) og gældende praksis hos Natur- og Miljøklagenævnet (jf. NMK-132-00091 og NMK-132-00109), at overholdelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau som altovervejende hovedregel vil være tilstrækkeligt til, at undgå væsentlig miljøpåvirkning med ammoniak. Det kan dog i helt særlige tilfælde, herunder i særlig grad hvis Natura 2000-kortlægningen ikke er korrekt, være behov for at foretage en konkret vurdering efter habitatreglerne.

I den konkrete sag vurderes det ud fra Esbjerg Kommunes kendskab til området og den stedlige kortlægning, at der ikke er grund til at tro, at kortlægningen er utilstrækkelig. På den baggrund vurderes det, at omkringliggende habitatnaturtypelokaliteter ikke lider skade ved det ansøgte.

Vurdering i forhold til kategori 1,2 og 3 natur

De nærmeste ammoniakfølsomme naturområder inden for 1.000 m fra anlægget er blevet nummereret med et tal svarende til punkterne angivet på oversigtskortet (kort 6).

Kort 6: Anlægget med omkringliggende naturområder og nummererede naturpunkter. Cirklen har en radius på 1.000 m.

I tabel 10 ses en oversigt over naturpunkterne med angivelse af mer- og totaldeposition, afstand til anlæg, andre husdyrbrug, der bidrager kumulativt samt naturkategori og beskyttelsesniveau. Naturkategori defineres som i bilag 3 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, der også fastsætter beskyttelsesniveauet for henholdsvis kategori 1, 2 og 3 natur.

Tabel 10. Naturpunkter med beregnet ammoniakbelastning.

Naturpunkt (nr. og natur-type)	Merbelastning (kg N/ha/år)	Totalbelastning (kg N/ha/år)	Afstand fra anlæg (m)	Natur-kategori	Kumulation*	Beskyttelsesniveau**
1. Mose	0,1	0,4	338	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år. Konkret vurdering. Ikke kategori
2. Mose	0,1	0,3	575	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år. Konkret vurdering. Ikke kategori
3. Pot. ammoniakfølsom skov	0,0	0,2	917	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år. Konkret vurdering. Ikke kategori
4. Pot. ammoniakfølsom skov	0,0	0,2	893	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år. Konkret vurdering. Ikke kategori
5. Pot. ammoniakfølsom skov	0,1	0,3	407	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år. Konkret vurdering. Ikke kategori
6. Mose	0,0	0,1	825	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år. Konkret vurdering. Ikke kategori
7. Mose	0,0	0,1	908	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år. Konkret vurdering. Ikke kategori
8. Mose	0,0	0,1	972	3	Ej relevant	Kan sikres mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år. Konkret vurdering. Ikke kategori

* Antal andre husdyrbrug der bidrager til kumulation.

**Jf. husdyrgodkendelses-bekendtgørelsens bilag 3.

For husdyrbrug over 15 DE gælder, at disse ikke må etableres, udvides eller ændres, såfremt de ligger mindre end 10 m fra de naturområder, der er nævnt i husdyrgodkendelseslovens § 7 (kategori 1 og 2 natur). I den konkrete sag ligger der ikke naturområder omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7 inden for 10 m fra anlægget.

Det fremgår af tabel 10, at der sker afsætning af ammoniak på lokaliteterne med nummer 1-8, der vurderes at være kategori 3-natur. Det fremgår ligeledes af tabellen at husdyrlovens beskyttelsesniveau overholdt.

Kategori 3-naturlokaliteter, som omfatter moser og potentiel ammoniakfølsomme skove, kan ifølge husdyrloven sikres mod merbelastning med ammoniak, der overstiger 1,0 kg N/ha/år. Det vurderes, at overholdelse af dette beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at sikre mod tilstandsændring af lokaliteterne og er i overensstemmelse med gældende miljøklagenævnspraksis på området (jf. NMK-132-00522).

Der er ingen kategori 1 og 2 natur i nærheden af anlægget. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er således overholdt.

Vurdering i forhold til naturlokaliteter ikke omfattet af kategori 1-3

Husdyrlovens beskyttelsesniveau omfatter langt størsteparten af de naturbeskyttede lokaliteter, der findes i det åbne land. Der er dog enkelt lokalitetstyper, der ikke er omfattet. Det drejer sig i den konkrete sag om nogle søer omkring anlægget.

Der er registreret flere søer indenfor 1.000 m fra anlægget (kort 6). For små søer i agerlandet gælder generelt, at de er fosfobegrænsede, og at det derfor primært er tilførsel af fosfor via overfladeafstrømning fra omgivelserne, der påvirker dem. Det vurderes derfor, at ammoniakpåvirkning af søerne fra anlægget vil være af mindre betydning og ikke væsentlig.

Det vurderes samlet, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af naturlokaliteter, som ikke er omfattet af kategori 1-3 ved det ansøgte. Esbjerg Kommune vurderer derfor, at der ikke er grund til at stille skærpede vilkår til ammoniakreduktionen.

Bilag IV-arter

I forbindelse med miljøvurderingen af et husdyrbrug skal der ske en særlig vurdering mht. forekomst af bilag IV-arter. Vurderingen skal, jf. gældende klagenævnspraksis, tage udgangspunkt i anlæggets påvirkning af omgivelserne.

I den konkrete sag er der ikke kendskab til forekomster af bilag IV-arter indenfor 1.000 meter fra anlægget. Der er således ikke grund til at tro, at der vil ske skade på arterne selv eller deres yngle- eller rastesteder. Der henvises til godkendelsens afsnit om bilag IV-arter.

Samlet vurdering af ammoniakpåvirkning af omgivende natur

De beregnede belastninger af de omgivende naturlokaliteter er lavere end husdyrlovens beskyttelsesniveau, således som det er fastlagt i bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er således overholdt.

På grundlag af ovenstående gennemgang af påvirkning for de enkelte naturpunkter, beskyttede arter, samt vurderingen vedrørende kumulative effekter fra omgivende husdyrbrug, vurderes det, at der ved det ansøgte ikke vil ske væsentlig påvirkning af natur omkring anlægget.

Ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlæg

Påvirkningen af naturområder ved ammoniak mere end 1.000 m fra anlægget vurderes som tidligere nævnt at være så lille, at den ikke kan forventes at have væsentlig betydning.

Det nærmeste Natura 2000-område ligger ca. 3,4 km fra anlægget. Det drejer sig om fuglebeskyttelsesområde nr. 51 – Ribe Holme og enge med Kongeåens udløb og Ramsar område nr. 27 – Vadehavet. Området modtager en totaldeposition på 0 kg N/ha/år fra ejendommen. Dette inkluderer en merbelastning på 0 kg N/ha/år i forbindelse med ansøgningen.

Selvom belastningen er lille, påhviler det altid den godkendende myndighed at sikre at de særlige beskyttelsesinteresser der er forbundet med internationale naturbeskyttelsesområder. Med afsæt i Waddenzee-dommen (EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02) fastlægges det, at der skal foretages en konsekvensvurdering hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at

projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt eller når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning.

En konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 indebærer, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektets godkendelse under hensyn til bedste videnskabelige viden på området. Der kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ud fra et videnskabeligt synspunkt, ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet.

Godkendelsen gives med afsæt i det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i bilag 3 til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Overholder husdyrbruget beskyttelsesniveauet i bilag 3, vil det jf. principiel klagenævnsafgørelse (NMK-132-00109) som hovedregel medføre, at husdyrbrugets ammoniakpåvirkning af omgivende Natura 2000-områder er uvæsentlig.

Det er Esbjerg Kommunes opfattelse, at der ikke er forhold der gør, at hovedreglen skulle være tilsidesat. I vurderingen er der lagt vægt på, at den stedlige kortlægning af habitatnaturtyper vurderes at være retvisende. Der er således ikke grund til at tro, at der findes ukortlagte habitatnaturtyper omkring anlægget.

Områdernes bevaringsmålsætning fremgår af de vedtagne Vand- og Natura 2000-planer. Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 fremgår følgende: *"I de forslag til Natura 2000-planer, der er sendt i høring i september 2010, fremgår det, at reduktion af kvælstofdeposition på Natura 2000-områdernes habitatnaturtyper forventes at ske gennem en kommende ændring af husdyrgodkendelsesloven. Med overholdelse af beskyttelsesniveauerne fastlagt i denne bekendtgørelse gennemføres den nævnte reduktion af kvælstofdepositionen på de sårbare naturområder i Natura 2000-områderne. I forhold til de forslag til vandplaner efter miljømålsloven, der er blevet sendt i høring samtidig med forslag til Natura 2000-planer, indgår miljøgodkendelse af husdyrbrug som bidrag til opfyldelsen af planernes miljømål ved overholdelse af de i denne bekendtgørelses fastlagte beskyttelsesniveauer. Vand- og Natura 2000-planerne giver derfor ikke i sig selv anledning til en skærpelse af beskyttelsesniveauerne nedenfor."*

Med hensyn til de nævnte fuglebeskyttelsesområde og Ramsar-område, vurderer Esbjerg Kommune, at ammoniakdepositionen fra anlægget ikke vil medføre påvirkning af de fuglearter områderne skal beskytte (udpegningsgrundlaget fremgår af bilag 2). I vurderingen er der lagt vægt på, at anlægget ikke vurderes at give anledning til tilstandsændring af de omgivende naturområder og dermed levesteder for fuglene.

I den konkrete sag vurderer Esbjerg Kommune samlet ud fra ovenstående afsnit vedrørende vurdering af naturområder inden for 1.000 m fra anlæg, herunder den kumulative effekt fra andre ejendomme, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper områderne er udpeget for at beskytte. Kommunen bemærker endvidere, at beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt. Kommunen finder derfor ikke, at der er grundlag for at stille skærpede vilkår eller meddele afslag hvad angår ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlægget.

Afgræsning af arealer uden for udbringningsarealet

Markerne 96-1 og 96-2 er beliggende i fuglebeskyttelsesområde nr. 51, Ribe Holme og enge med Kongeåens udløb samt Ramsar område nr. 27, Vadehavet. Det er aftalt med ansøger, at der, for at øge overlevelsesmulighederne for engfuglenes unger, kun sker afgræsning af arealerne med goldkøer frem til 15. juli. Efter denne dato kan arealerne også afgræsses med kvier. Der er ikke ansøgt ændringer til driften af disse arealer, derfor stilles dette ikke som et vilkår.

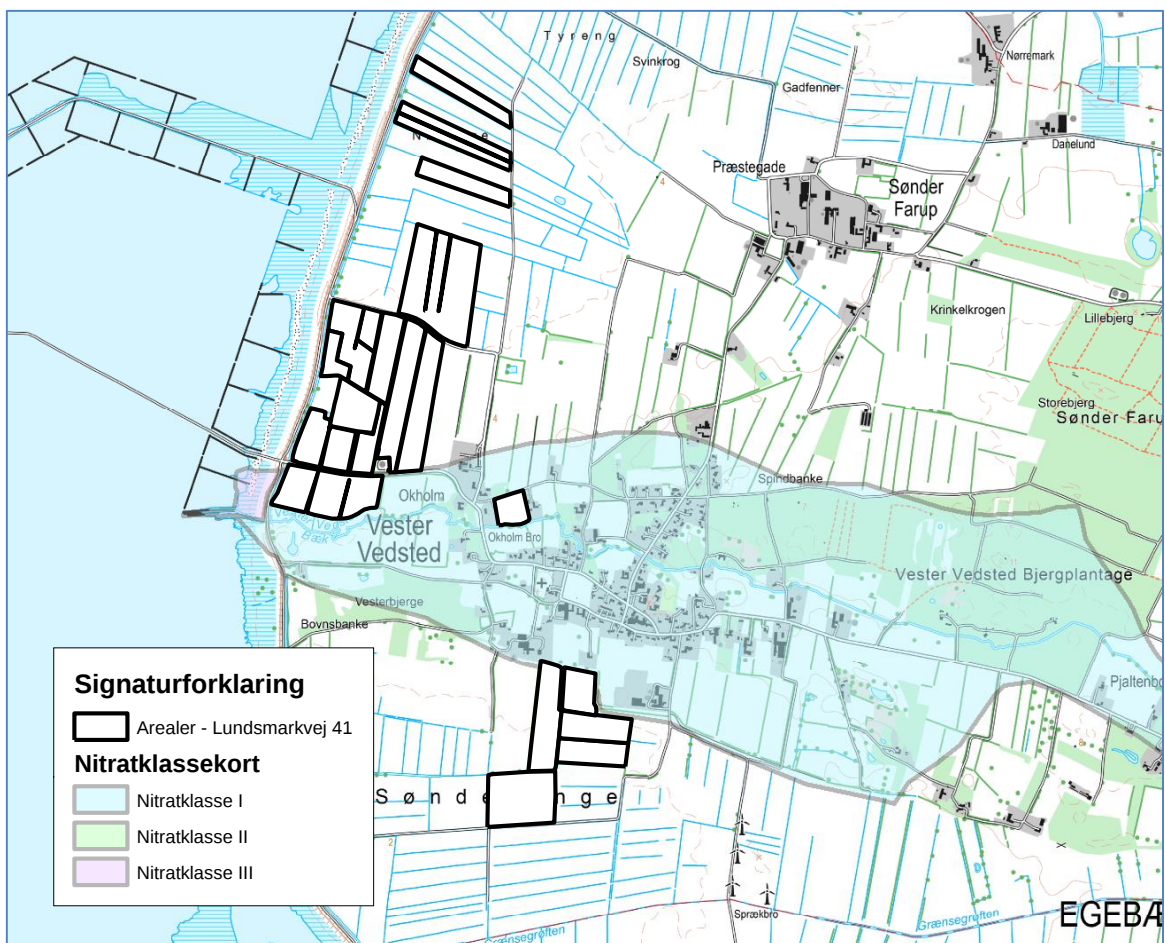
Nitrat til overfladevand – marine områder, vandløb og søer

I ansøgningen indgår 339,4 ha ejet og forpagtet areal. Der indgår ingen aftalearealer.

En del af husdyrgødningen forventes afsat til økologiske aftalearealer. Denne aftale er ikke fundet endnu, da det er svært at finde en aftager, før der er sikkerhed for afsætningen af husdyrgødning fra ejendommen. Det stilles derfor vilkår til, at husdyrproduktionen ikke må udvides til mere end 525 DE førend der foreligger en skriftlig aftale om afsætning af husdyrgødning svarende til de resterende DE til biogasanlæg, fællesanlæg, forarbejdningsanlæg eller forbrændingsanlæg – eller til godkendte arealer. Kopi af aftaler skal indsendes til tilsynsmyndigheden.

Beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevand inddeler oplande til sårbare Natura 2000 områder i nitratklasse 1, 2 eller 3. Indenfor nitratklasse 1-3 er der fastsat skærpede krav til den maksimale mængde husdyrgødning, som må udbringes pr. hektar. Udenfor nitratklasseområderne gælder de generelle harmoniregler.

9,9 ha af bedriftens ejede og forpagtede arealer er placeret indenfor oplande, der er klassificeret som nitratklasse 1 (jf. kort 7).

Kort 7: Arealer beliggende inden for nitratklasse 1.

På udbringningsarealer der ligger i nitratklasse 1 område, må der kun udbringes husdyrgødning svarende til 85 % af harmonireglerne. Det er dog muligt for ansøger at have et højere dyretryk, hvis der i stedet anvendes virkemidler, som reducerer kvælstofudvaskningen til mindst samme omfang, som hvis de skærpede harmonikrav var overholdt.

Ifølge ansøgningen vil der blive udbragt 1,55 DE/ha. Som virkemiddel afvendes reduceret kvælstofnorm på 100 % (økologisk drift). Der er stillet vilkår herom i godkendelsen.

I ansøgningsskemaet beregnes udvaskningen fra ejede og forpagtede arealer. Ifølge beskyttelsesniveauet for nitrat beregnes den maksimale tilladte udvaskning til 71,4 kg N/ha. I den konkrete ansøgning er der en udvaskning på 50,4 kg N/ha, og dermed er beskyttelsesniveauet overholdt.

Marine områder:

Bedriftens ejede og forpagtede arealer afvander via mindre vandløb til Vester Vedsted Bæk, Rejsby-Hviding Skelgrøft og Fyldgraven i Råhede og til Vadehavet (Knudedyb og Juvre Dyb). Den marine del af Vadehavet er udpeget som habitatområde (nr. 78), fuglebeskyttelsesområde (nr. 57) og ramsarområde (nr. 27). Ydermere er store områder langs Vadehavets kyster udpeget som Natura 2000-områder (se bilag 2). På udpegningsgrundlaget for disse Natura 2000 områder vurderes flere marine arter og naturtyper at være følsomme overfor tilførsel af kvælstof.

Den primære konsekvens af tilført kvælstof til de marine områder sker gennem en øget primærproduktion af planktonalger, som kan medføre øget iltforbrug, nedsat iltkoncentration, svovlbrinte-dannelse, udskygning m.v. Herved kan primærproduktionen ved særligt bundfloraen påvirkes negativt. F.eks. er en række fugle afhængige af tilstedeværelsen af ålegræs (*Zostera* sp.) og anden makroflora i Vadehavet. Ålegræs kan ses som et eksempel på primærproducenter som påvirkes både direkte og indirekte af næringsstofudvaskning, og som påvirker de højere trofiske niveauer i Vadehavet. Bl.a. er nogle arter fugle (Lysbuget knortegås, Mørkbuget knortegås, Pibeand) direkte afhængige af ålegræs som fødegrundlag, og mange flere fuglearter fouragerer på fisk og invertebrater, som er afhængige af ålegræsbankernes tilstedeværelse. Endelig er ålegræsarterne blandt de betydeligste karakterarter for flere naturtyper fra udpegningsgrundlaget (1110, 1130 og 1160, og 1140 kan også bestå af ålegræssamfund⁷) i Vadehavet. Ålegræsbankerne i Vadehavet er bl.a. i basisanalysen vurderet, at have en reduceret udbredelse i forhold til deres potentiale (jf. historiske kilder), hvilket indikerer en ugunstig tilstand for arter og naturtyper afhængige af denne art.

Tilførsel af næringsstoffer kan påvirke vandmiljøet, og arter og naturtyper i Natura 2000-områderne. For de fleste marine områder vurderes kvælstof at spille den afgørende begrænsende rolle, mens fosfor ikke vurderes at være begrænsende for primærproduktionen og vandmiljøet i marine områder generelt. Dette vurderes også at være tilfældet for vandmiljøet i Vadehavet, bl.a. baseret på overvågningsdata og rapporter fra DMU og de tidligere amter^{8 9 10}.

Kommunen har vurderet det aktuelle projekts tilførsel af kvælstof til Vadehavet. Vurderingen er foretaget på baggrund af Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug¹¹.

Miljøstyrelsens vejledning fastlægger afskæringskriterier for skadesvirkning. Nitratudvaskningen fra et husdyrbrug vurderes ikke at medføre skadesvirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter, såfremt afskæringskriterierne er overholdt. Afskæringskriteriets punkt 1 omfatter en vurdering af, om det ansøgte i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne have en skadesvirkning. Afskæringskriteriet punkt 2A/2B omfatter en vurdering af, om det ansøgte i sig selv vil kunne have en skadesvirkning.

Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter (punkt 1) lyder:

Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at til-lade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

⁷ Interpretation manual of European Union habitats – EUR27. Europakommissionen juli 2007.

⁸ Vandmiljø og Natur 2007 – NOVANA. DMU 2009, s. 70

⁹ Basisanalysen del II – Vanddistrikt 55. Ribe Amt 2006.

¹⁰ Estimation of nutrient reductions to achieve phytoplankton ecological targets in the Wadden Sea. DMU 2008, s. 8.

¹¹ www.mst.dk/virksomhed_og_myndighed/landbrug - webvejledning til husdyrgodkendelser

Data fra det Centrale Husdyrbrugs Register (CHR) viser, at der fra 2007 til 2015 (seneste registrering)¹², er sket en stigning på 1,5 % i Knudedyb, mens der i Juvre Dyb er sket en stigning på 2,0 %.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning kan kommunen uanset en eventuel stigning i husdyrholdet godkende ansøgninger, hvor nitratudvaskningen er reduceret så meget, at den ikke overstiger en nitratudvaskning, der svarer til planteavlsbrug. Ifølge beregninger i it-ansøgningen svarer nitratudvaskningen fra et planteavlsbrug til 71,8 kg N/ha.

I det ansøgte projekt beregnes der en udvaskning på 50,4 kg N/ha ved anvendelse af reduceret kvælstofnorm på 100 %. Da udvaskningen er mindre end eller svarende til udvaskningen fra et planteavlsbrug, er ovennævnte kriterium overholdt. Reduceret kvælstofnorm fastholdes med vilkår.

Esbjerg Kommune har yderligere foretaget en vurdering af en række andre potentielle kilder til en stigning i kvælstofbelastning, herunder dambrugsudledninger, renseanlæg og nye bebyggelser. Data til belysning af faktorerne stammer fra Vandplan 2009-2015, Vadehavet¹³ og bedst tilgængelige viden. Et samlet billede over status for de øvrige kilder i hele oplandet til Vadehavet gives ikke, men kommunen har kendskab til en række nedlæggelser og forbedringer på både dambrug og renseanlæg indenfor såvel som udenfor Esbjerg Kommune, som samlet giver et væsentligt fald i kvælstofbelastningen. For alle kilder konkluderes det, at der alene er tale om fald i belastningen.

Nitratudvaskningen fra det ansøgte projekt er reduceret, så den ikke overstiger nitratudvaskningen fra et planteavlsbrug, og der vurderes ikke at ske nogen forøgelse af belastningen med kvælstof fra andre kilder til recipienten. På den baggrund vurderer Esbjerg Kommune, at projektet i forbindelse med andre planer og projekter ikke vil medføre en skadesvirkning på det marine vandmiljø og arter og naturtyper tilknyttet Natura 2000-områderne i Vadehavet.

Påvirkning fra projektet i sig selv

Knudedyb og Juvre Dyb karakteriseres som et åbent bassin, og er omfattet af afskæringskriterie 2A:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

I Miljøstyrelsens digitale vejledning understreges det, at husdyrlovgivningen alene regulerer husdyrgødning og ikke nitratudvaskning fra andre kilder som f.eks. nitratudvaskningen fra almindelig planteavl.

For at vurdere om projektet i sig selv kan have en skadesvirkning, skal der således alene tages udgangspunkt i den ekstra nitratudvaskning, som anvendelse af husdyrgødning giver anledning til set i forhold til udvaskningen fra et plantebrug.

Som beskrevet i det foregående afsnit, giver det ansøgte projekt anledning til en udvaskning på 50,4 kg N/ha, hvilket er lavere eller på niveau med udvaskningen fra

¹² Vurderingen er foretaget på baggrund af Miljøstyrelsens opgørelse over dyretryk på <http://jordbrugs-analyser.dk/webgis/>

¹³ Vandplan 2009-2015, Vadehavet, Hovedvandopland 1.10, Vanddistrikt: Jylland og Fyn

et planteavlsbrug, der er beregnet til 71,8 kg N/ha. Det ansøgte projekt giver således ikke anledning til en merudvaskning af nitrat som følge af anvendelsen af husdyrgødning.

Esbjerg Kommune vurderer derfor, at det ansøgte ikke i sig selv kan medføre en skadesvirkning, på det marine vandmiljø og arter og naturtyper tilknyttet Natura 2000-områderne i Vadehavet.

På baggrund af ovennævnte vurderes Esbjerg Kommune, at det ansøgte husdyrprojekt ikke vil medføre en skadesvirkning på marine områder, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskningen.

Vandløb og søer

Næringsstoffer tilført vandløb og de naturtyper der er tilknyttet vandløbet, vurderes generelt at have en meget kort opholdstid i vandløbssystemet. Evt. øget algevækst og de sekundære effekter heraf, vurderes pga. vandets korte opholdstid samt høje opblandingsgrad, ikke at medføre væsentlige påvirkninger af vandløbets arter og naturtyper. Tilsvarende vurderes fytoplankton i ferskvandssøer ikke at være kvælstofbegrænsede, men fosforbegrænsede, i deres vækst. En øget kvælstoftilførsel vurderes derfor ikke at medføre væsentlige påvirkninger af søernes arter og naturtyper.

På udpegningsgrundlaget for Natura 2000 områderne (jf. habitatbekendtgørelsen) vurderes derfor ikke at være arter eller naturtyper i vandløb og søer, nær og nedstrøms bedriftens arealer, som påvirkes væsentligt som følge af udvaskning af kvælstof. Kommunen vurderer, at de generelle reguleringer af markdrift samt brug af kunstgødning og husdyrgødning er tilstrækkelige til at sikre vandløbene i Natura 2000 områderne. Størrelsen af den beregnede udvaskning på 50,4 kg N/ha, som er mindre end eller svarende til udvaskningen fra et planteavlsbrug, skønnes ikke at ændre på denne vurdering. Den beregnede tilførsel af kvælstof til Vester Vedsted Bæk, Rejsby-Hviding Skelgrøft og Fyldgraven i Råhede og næringsrig sø ved mark 94-1 og 94-3 vurderes jf. ovenstående begrundelse konkret ikke at være af en størrelsesorden som kan påvirke vandløbenes og søens tilstand eller de naturtyper og arter der forekommer i vandløbene eller søen, herunder udpegningsgrundlaget for de nedstrøms liggende Natura 2000-områder og bilag IV-arter.

Samlet set vurderes det, at kvælstof til vandløb, søer og kystvande ikke vil skade de internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre en væsentlig miljøpåvirkning af områder af særlige regionale- eller lokale beskyttelsesinteresser.

Fosfor til overfladevand – marine områder, vandløb og søer

Udbringning af husdyrgødning kan medføre en tilførsel af fosfor til vandmiljøet fra markerne og efterfølgende eutrofiering og algeopblomstring i de modtagende vandområder.

Som udgangspunkt ophobes fosfor tilført til marker i jorden. Selvom der tilføres mere fosfor til et areal end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre et tab af fosfor til recipienten. Men en fortsat nettotilførsel øger imidlertid risikoen for et øget fosfortab til vandmiljøet, da jordens evne til at tilbageholde fosfor falder som følge af akkumuleringen med fosfor. Risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet, er således bestemt af fosforpuljen i jorden (som anslås ud fra jordens fosfortal).

Esbjerg Kommune har i det følgende afsnit foretaget en vurdering af, om husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau for fosfor er overholdt. Endvidere er der foretaget en konkret vurdering af, om der – på trods af at beskyttelsesniveauet er overholdt – er en særlig risiko for tab af fosfor fra udbringningsarealerne, som giver grundlag for at fastsætte skærpede vilkår til fosforoverskuddet fra bedriften.

Det generelle beskyttelsesniveau

Beskyttelsesniveauet for fosfor omfatter kun arealer i oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor. Kravet til fosforoverskud afhænger af jordtype, dræningsforhold, fosfortal, samt jern-fosforindhold, jf. husdyrgodkendelsens bilag 3.

Dele af ejendommens ejede og forpagtede arealer ligger i oplandet til en naturtype-sø, (naturtypen 3150 – næringsrig sø). Denne recipient fremgår således af Miljøministeriets kortværk over Natura 2000 områder overbelastet med fosfor.

Der er dog ingen af disse arealer, som har en jordbund svarende til beskyttelsesniveauet for fosforklasse 1- 3). I henhold til bekendtgørelsen, er der derfor ikke krav til fosforoverskuddet fra bedriften.

Kortlægningen på arealinfo indeholder ikke alle søer i Natura 2000-områder, som betegnes som vandområder overbelastet med fosfor. Esbjerg kommune har vurderet at ingen af bedriftens ejede og forpagtede arealer er beliggende inden for oplandet til Natura 2000 sø overbelastet med fosfor, som ikke fremgår af kortlægningen.

I ansøgningssystemet på husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregninger af fosforoverskuddet fra ejede og forpagtede arealer. Beregningerne fremgår af nedenstående tabel 11.

Fosforklasser	Ejede og forpagtede arealer (ha).	Fosforoverskud nudrift (kg P/ha)	Maksimalt tilladt fosforoverskud ansøgt drift (kg P/ha)
Pt < 4,0 eller udrænet eller afvander ikke til Natura 2000 overbelastet med fosfor(fosforklasse 0)	339,4	1,5	3,5
Pt 4,0 – 6,0 (fosforklasse 1)	0,0	1,5	3,5
LavbundsJORDE (fosforklasse 2)	0,0	1,5	3,5
Pt > 6,0 (fosforklasse 3)	0,0	1,5	0,0
Hele bedriftens udbringningsareal	339,4		3,5

Tabel 11: Arealernes beliggenhed i forhold til fosforklasse registreringer.

Det er oplyst i ansøgningen, at der er en arealvægtet fjernelse af fosfor fra ejede og forpagtede arealer på 19,1 kg P/ha/år og et gennemsnitligt fosforoverskud på ca. 1,4 kg P/ha/år. Kravet til maksimal fosforoverskud på 3,5 kg P/ha/år er dermed overholdt.

Vurdering ift. skærpelse af beskyttelsesniveauet

På baggrund af Miljøstyrelsens vejledning har Esbjerg Kommune foretaget en konkret vurdering af risikoen for tab af fosfor til marine områder, vandløb og søer med henblik på at vurdere, om der i den konkrete sag er grundlag for at skærpe beskyttelsesniveauet for fosfor i overensstemmelse med kriterierne i husdyrgodkendelsens bekendtgørelsens bilag 4.

Det følger af Natur- og Miljøklagenævnets praksis, at reglerne i husdyrgodkendelsens bilag 3 – suppleret med adgangen til at fastsætte skærpede vilkår, jf. bilag 4 -

gør op med reguleringen af fosforoverskuddet (NMK-133-00045). Nævnets praksis er begrundet med, at den tilgængelige forskningsbaserede viden om tab af fosfor fra udbringningsarealerne til vandmiljøet må anses for at være begrænset, og at der ikke for tiden findes videnskabeligt anerkendte modeller eller metoder, der kan fastslå, hvor stor en mængde fosfor, der udvaskes til vandmiljøet fra nærmere angivne udbringningsarealer.

Endvidere foretages en vurdering af det aktuelle projekts påvirkning med fosfor jf. habitatbekendtgørelsen.

Marine områder

Som nævnt under kvælstof afvander bedriftens udbringningsarealer via mindre vandløb og Vester Vedsted Bæk, Rejsby-Hviding Skelgrøft, Fyldgraven i Råhede og til Vadehavet. Den marine del af Vadehavet er udpeget som habitatområde (nr. 78), fuglebeskyttelsesområde (nr. 57) og Ramsarområde (nr. 27) jf. habitatbekendtgørelsen. Ydermere er store områder langs Vadehavets kyster udpeget som Natura 2000-områder.

Tilførsel af næringsstoffer kan påvirke vandmiljøet, og arter og naturtyper i Natura 2000-områderne. For marine områder, især åbne farvande, vurderes kvælstof dog at spille den afgørende begrænsende rolle, mens reduktion af fosfor vurderes ikke at medføre øget begrænsning af primærproduktionen og forbedring af vandmiljøet. Dette vurderes generelt at være tilfældet for vandmiljøet i Vadehavet, bl.a. baseret på overvågningsdata og NOVANA-rapporter fra DMU og de tidligere amter^{14 15 16}.

Det ansøgte projekt overholder beskyttelsesniveauet for fosfor, som det er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og på baggrund af arealernes beliggenhed og karakter, er der endvidere ikke hjemmel i bekendtgørelsens bilag 4 til at fastsætte skærpede vilkår.

Da det ansøgte projekt lever op til husdyrlovens regulering af fosforoverskud vurderer Esbjerg Kommune, at projektet i sig selv og i forbindelse med andre planer og projekter ikke vil medføre en skadesvirkning på det marine vandmiljø og arter og naturtyper tilknyttet Natura 2000-områderne i Vadehavet.

Med baggrund i ovenstående vurdering ses der på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 områderne ikke at være marine arter og naturtyper, som vil skades ved tilførsel af fosfor, ligesom ingen af de i Vadehavet kendte bilag IV-arter, eller deres yngle- og rasteområder, vurderes at blive beskadiget eller ødelagt ved fosfortilførsel fra projektet.

På baggrund af arealernes beliggenhed og karakter, vurderer Esbjerg Kommune, at der ikke er grundlag for at skærpe det gældende beskyttelsesniveau for fosfor.

Vandløb

Fosfor tilført vandmiljøet kan have negative konsekvenser for arter og naturtyper i vandmiljøet, særligt gennem en øget primærproduktion af planktonalger, som kan medføre øget iltforbrug, nedsat iltkoncentration, svovlbrintedannelse, udskygning m.v.

¹⁴ Vandmiljø og Natur 2007 – NOVANA. DMU 2009, s. 70

¹⁵ Basisanalysen del II – Vanddistrikt 55. Ribe Amt 2006.

¹⁶ Estimation of nutrient reductions to achieve phytoplankton ecological targets in the Wadden Sea. DMU 2008, s. 8.

Næringsstoffer tilført vandløb og de naturtyper der er tilknyttet vandløbet, vurderes dog generelt at have en meget kort opholdstid i vandløbssystemet, og evt. øget algevækst og de sekundære effekter heraf, vil pga. vandets korte opholdstid samt høje opblandingsgrad, ikke medfører væsentlige påvirkninger af vandløbets arter og naturtyper. Der vurderes derfor ikke at være arter eller naturtyper i vandløbene som er fosforfølsomme.

Tilførslen af fosfor fra bedriftens ejede og forpagtede arealer ved almindelig udvaskning gennem jorden til Vester Vedsted Bæk, Rejsby-Hviding Skelgrøft og Fyldgraven i Råhede vurderes således konkret ikke at påvirke vandløbenes tilstand eller skade de naturtyper og arter der forekommer i vandløbene, herunder udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder og bilag IV-arter i forbindelse med vandløbene.

Ved voldsomme, akutte tilførsler af organisk stof til vandløb, herunder overfladeafstrømning af husdyrgødning, kan der dog risikere at opstå en tilstand af iltfattighed, svovlbrintedannelse samt uhygiejniske forhold, som vil være til skade for vandmiljøet.

Esbjerg Kommune har i denne redegørelse vurderet på risikoen for direkte udløb af husdyrgødning til vandmiljøet, bl.a. særligt vandløbsnære arealer, skrånende arealer m.v.

I den konkrete sag indgår der arealer, der ligger vandløbsnært. Udbringningsarealerne skråner på intet sted stærkt ned mod vandløbene. Der er ikke fundet særlige risikoelementer, som kunne betinge særlige krav til håndtering af husdyrgødningen på bedriftens arealer, for at sikre vandmiljøet, arter eller naturtyper imod skade. Ifølge Lov om vandløb (§ 69) vil der langs vandløbet være krav om en 2 m gødnings- og dyrkningsfri bræmme. Esbjerg Kommune vurderer på dette grundlag, at der ikke vil ske væsentlige påvirkninger af miljøer i vandløbet, som følge af projektet.

Søer

Søer kan, grundet vandets længere opholdstid end i vandløb, påvirkes af udvaskning af næringsstoffer. Søer vurderes særligt at være sårbare overfor tilførsel af fosfor, som oftest er den begrænsende faktor for søens algeproduktion, hvorimod reduktion af kvælstof (nitrat) vurderes ikke at begrænse primærproduktionen eller forbedre søernes miljøtilstand.

Bedriftens ejede og forpagtede arealer vurderes ikke at ligge i oplandet til større søer som er omfattet af vandplanen.

Bedriftens ejede og forpagtede arealer ligger i oplandet til naturtype-sø indenfor Natura 2000 område.

Esbjerg Kommune er forpligtet til, at vurdere om der er virkninger på miljøet, herunder søen beliggende i Natura 2000-området, som kan skade internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Ifølge vejledningen fra Miljøstyrelsen anbefales det, at der anlægges en landskabsmæssig risikobetragtning til at vurdere fosforbelastningen af søer i nærheden af udbringningsarealer. Ifølge vejledningen er de væsentligste bidrag til tab af fosfor til overfladevand:

- Dræn, både minerogene og organiske jorder
- Brinkerosion

Bidragene via overfladisk afstrømning, jorderosion og vinderosion er relativt mindre end dræn og brinkerosion.

I det følgende vurderes hvorvidt der er arealer med særlig risiko for tab af fosfor til søer.

Udbringningsarealerne (ejede og forpagtede) består i overjorden af jordbundstyperne svær lerjord (JB 8). De dybere jordarter består primært af vekslende tynde saltvandslag, marsk.

Der er ikke fundet risikoelementer i forhold til næringsrig sø (DB ident 22536). Udbringningsarealerne (94-3 og 94-1) skråner ikke ned mod søen og der er ingen dræning af lerjorde og lavbundsarealer til søen. Kommunen vurderer på dette grundlag, at der ikke vil ske skade på arter og naturtypen i søen, som følge af projektet.

Kommunen vurderer, at der ikke er væsentlige risikoarealer, som ikke er omfattet af det generelle beskyttelsesniveau og som kan påvirke fosforfølsomme søer med overfladeafstrømning og erosion. Derfor stilles der ikke særlige krav til fosfor i husdyrgødningen på bedriftens arealer.

På baggrund af arealernes beliggenhed og karakter, vurderer Esbjerg Kommune, at der ikke er grundlag for at skærpe det gældende beskyttelsesniveau for fosfor for arealer i oplandet til søen.

Samlet set vurderes det, at fosfor til vandløb, søer og kystvande ikke vil skade de internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre en væsentlig miljøpåvirkning af områder af særlige regionale- eller lokale beskyttelsesinteresser og at der derfor ikke er grundlag for at skærpe det fastlagte beskyttelsesniveau.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Af habitatdirektivets bilag IV fremgår en række særlige dyre- og plantearter, der kræver streng beskyttelse. Esbjerg Kommune har konkret vurderet det ansøgte projekt i forhold til, hvorvidt dyrearternes yngle- og rasteområder kan beskadiges i arternes naturlige udbredelsesområde, og hvorvidt plantearterne kan blive ødelagt som følge af det ansøgte. Til vurderingen af arternes udbredelse og levesteder er anvendt "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" (faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser) og kommunens øvrige kendskab til arternes forekomst. De danske arter på habitatdirektivets bilag IV kan endvidere ses i denne godkendelses bilag 2.

Ud fra det generelle kendskab til arternes forekomst i Esbjerg Kommune vurderes det, at der kan være odder, snæbel, marsvin, vandflagermus, sydflagermus, pipistrel flagermus, markfirben og spidssnudet frø inden for lokalområdet. Derudover er der specifikt kendskab i kommunen til forekomster af grøn mosaikguldsmed (ca. 11,5 km NV for anlægget), grøn kølleuldsmed (ca. 14,3 km N for anlægget), strandtudse (ca. 14 km V for anlægget), løgfrø (ca. 1,3 km SØ for anlægget), stor vandsalamander (ca. 22,6 km N for anlægget) og birkemus (ca. 1,8 km N for anlægget).

Vedrørende arterne grøn mosaikguldsmed, kølleguldsmed, birkemus, løgfrø, strandtudse og spidssnudet frø vurderer Esbjerg Kommune, ud fra afstanden til de kendte forekomster og jf. gennemgangen vedrørende påvirkning af naturområder fra ammoniakdeposition fra anlæg, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af arternes yngle- og rastesteder ved det ansøgte.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde og sommer- og vinterophold. Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens anlæg, men det kan ikke udelukkes at én eller flere arter kan raste eller yngle i området omkring anlægget. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indflydelse på flagermus, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes ved etablering og driften af anlægget.

Især solbeskinnede skråninger med veldrænet jord og lav vegetation kan være potentielle yngle- eller rasteområder for markfirben. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ effekt på en eventuel bestand af markfirben, da der ikke er potentielle yngle- eller rastesteder omkring ejendommens anlæg.

Odder er tilknyttet vandløb og søer, hvor de søger føde. Opsplitning af bestande og levesteder, forstyrrelser fra friluftsliv og anlægsarbejder samt ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder kan true odderen. Det vurderes jf. vurderingerne i afsnittet om påvirkning af omgivende natur ammoniak fra anlægget, at det ansøgte ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af vandløb og søer i nærheden af ejendommens anlæg herunder evt. raste- og ynglesteder for odder ved Roager Vesterbæk.

Arterne snæbel og marsvin er tilknyttet Vadehavet og tilhørende vandløb. Disse arters yngle- og rastesteder kan, grundet deres særlige karakter og udstrækning, ikke forventes at blive påvirket væsentligt af ammoniakemissionen fra husdyrbruget. Det vurderes derfor, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af de omgivende vandløb og marine områder (Vadehavet), som de nævnte arter benytter som raste- og ynglesteder.

Samlet konkluderes det på baggrund af ovenstående vurderinger, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for de forekommende bilag IV-dyrearter. Der kendes ikke til forekomster af bilag IV-plantearter som kan påvirkes eller ødelægges af projektet.

Nitrat til grundvand - nitratfølsomme vandindvindingsområder

Ingen af ejendommens ejede og lejede udbringningsarealer er placeret inden for nitratfølsomt indvindingsområde jf. Vandplan 2009-2015 for Vadehavet. Ifølge beskyttelsesniveauet for grundvand, er der derfor ikke krav til udvaskningen af nitrat fra udbringningsarealerne.

Bedst tilgængelige teknik (BAT)

I forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug skal kommunen sikre sig, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af "bedst tilgængelig teknik (BAT)".

Ved fastlæggelse af den "bedste tilgængelige teknik" anvendes Miljøstyrelsens BAT standardvilkår. BAT standardvilkårene anviser en metode til at fastlægge emissionsgrænseværdier for husdyrbrugets samlede anlæg.

Grundlaget for reduktionen i næringsstofforureningen er i lovgivningen baseret på, at der kan anvendes differentierede virkemidler. Det er således op til det enkelte husdyrbrug at beslutte, hvilke virkemidler der tages i anvendelse for at opfylde emissionsgrænseværdien.

En ansøgning om miljøgodkendelse skal indeholde en redegørelse for husdyrbrugets valg eller fravalg af BAT beskrevet i Miljøstyrelsens vejledninger, Miljøstyrelsens BAT-blade og teknologibeskrivelser, Landscentret BAT-byggeblade samt BREF-dokumentet for intensiv svine- og fjerkræavl. BREF-dokumentet er ikke gældende for kvægbrug, men selve principperne i BREF-dokumentet, vurderes dog også at kunne anvendes for kvægbrug.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak (stald og lager)

Miljøstyrelsen har fastlagt emissionsgrænseværdien¹⁷ for ammoniak ud fra det princip, at enkeltteknologier med reduktionsomkostninger, der overstiger 100 kr. pr. kg reduceret N, ikke bør indgå i vurderingen.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget, hvor der særligt skelnes mellem eksisterende og nye staldanlæg. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

Ifølge Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår kan emissionsgrænseværdien for den samlede, årlige ammoniakemission fra anlægget, som er opnåelig ved anvendelse af BAT, beregnes til 3.459 kg NH₃-N. Beregninger af emissionsniveauet fremgår af nedenstående tabel 12.

Antal dyr og staldsystem Alle dyr er tung race	Emissionsgrænseværdi Uden korrektion (Kg NH₃-N/dyr)	Korrektion i emissionsgrænseværdi	Total Kg* NH₃-N for dyregruppen
Eksisterende stalde			
200 køer, tung race Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	9,80	Afgræsning i 2 mdr.	1.633,33
10 køer, tung race Dybstrøelse (hele arealet)	10,04	Afgræsning i 2 mdr.	83,67
65 kvier, tung race (6 -21 mdr.)	3,99	6-21 mdr. Afgræsning i 6 mdr.	116,48

¹⁷ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Husdyrbrug med konventionel produktion af malkekvæg (gyllebaserede staldsystemer), Miljøstyrelsen maj 2011.
Konventionel produktion af svin og malkekvæg uden for gyllesystemer, Miljøstyrelsen februar 2012

Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ring-kanal)			
155 kvier, tung race (6 -21 mdr.) Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ring-kanal)	5,36	6-21 mdr. Afgræsning I 6 mdr.	373,12
40 opdræt, tung race, (0-6 mdr.) Dybstrøelse hele arealet		Afgræsning i 2 mdr.	63,00*
200 tyrekalve, tung race (40-60 kg) Dybstrøelse hele arealet			13,07*
Nye stalde			
140 køer, tung race Sengestald med spalter (linespil)	7,31	Afgræsning i 2 mdr.	852,83
10 køer, tung race Dybstrøelse (hele arealet)	10,04	Afgræsning i 2 mdr.	83,67
60 kvier, tung race (21 -25 mdr.) Sengestald med spalter (linespil)	3,99	21-25 mdr. Afgræsning i 6 mdr.	145,72
60 opdræt, tung race, (0-6 mdr.) Dybstrøelse hele arealet		Afgræsning i 2 mdr.	94,50*
Total BAT emissionsniveau for projektet			3.459,39
Projektets reelle ammoniakemission			3.316,17
BAT niveauet er overholdt med			143,22

Tabel 12. BAT-emissionsniveau for ammoniak (*aflæst i husdyrgodkendelse.dk).

I ansøgningen på Lundsmarkvej 41 er der en samlet årlig ammoniakemission på 3.316 kg NH₃-N. Da dette niveau for ammoniakemission er lig eller mindre end den vejledende emissionsgrænseværdi vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at begrænse ammoniakemissionen fra stald og lager ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik.

Esbjerg Kommune ophæver på den baggrund vilkåret i eksisterende miljøgodkendelse fra juli 2010 om, at eksisterende kostald og ungdyrstald skal leve op til BAT senest ved næste gennemgribende renovering om 10-15 år.

De virkemidler der kan anvendes til at reducere ammoniakemissionen er primært knyttet til valg af staldsystem/-teknologi, fodringstiltag, samt opbevaring af husdyrgødning.

De virkemidler der er anvendt på Lundsmarkvej 41 fremgår af følgende redegørelse vedrørende staldindretning, fodringstiltag og opbevaring af husdyrgødning.

Staldsystem/-teknologi

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og staldsystem/-indretning:

- I eksisterende stalde med sengebåse og spalter med kanal, bagskyl eller ringkanal er der skrabning af spalter hver 4. time.
- I ny stald med gyllesystem etableres sengebåse med spalter og linespil. Der sker skrabning af gyllekanalerne hver 8. time og der sker skrabning af spalterne hver 4.
- Gyllebeholderen, bygning 8 jf. kort 2 er overdækket.

Tiltagene er fastholdt med vilkår.

Fodringstiltag

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet, og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

- Ensilage opbevares i plansiloer med opsamling af vand, hvorved risikoen for forurening af det omkringliggende miljø mindskes. Endvidere reduceres foderspild og foderet holdes renere til fordel for dyrenes velfærd.
- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Der tages analyser af grovfoder, og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.
- Der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden inden for kvægfodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.
- Til malkekøerne er der individuel kraftfodertildeling, hvilket forbedrer næringsstofudnyttelsen.
- Der foretages jævnligt éndagsfoderkontrol for køerne, som opfølgning på om fodertildelingen følger planen.

Ansøgers redegørelse er i overensstemmelse med BREF dokumentet der angiver, at det er BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af næringsstofindholdet i foderet, og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov samt at reducere indholdet af råprotein i foderet.

Opbevaring af husdyrgødning

For så vidt angår BAT ved opbevaring af kvæggylle omfatter dette en stabil beholder der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttede mod tæring; at gylle kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg eller flydelag. Husdyrbruget angiver at bruge BAT som følger:

- Fast møg opbevares på møddingsplads med opsamling af vand til gylletanken. Dette minimerer udvaskningen af nitrat.
- Fast husdyrgødning og dybstrøelse uden daglig tilførsel overdækkes med kompostdug, presenning eller plastik, hvilket reducerer ammoniak emissionen.
- Dybstrøelse opbevares i markstak jf. regler for opbevaring (§8 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen).
- Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gylletanke og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.
- Der er påsat overdækning på gylletanken, bygning 8 for at minimere ammoniak emission.

- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tanken tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tanken.
- Årligt efterses inspektionsbrønd ved gylletank, for om der er vand der lugter eller som ser ud til at være med gyllerester. Ved tegn på utætheder kontaktes leverandøren.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Tankene er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tankene hvert 5/10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Ansøgers redegørelse er i overensstemmelse med BREF dokumentet der angiver, at for så vidt angår BAT ved opbevaring af flydende husdyrgødning omfatter dette en stabil beholder der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttede mod tæring; at gylle kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg eller flydelag.

Emissionsgrænseværdi for fosfor

Ved fodring af malkekvæg vil mange fodermidler i praksis have et fosforindhold, som overstiger koens fysiologiske behov uden brug af mineralsk fosfor. Fodermidlernes naturligt høje indhold af fosfor vil derfor i mange tilfælde begrænse muligheden for at optimere fosfortildelingen i praksis. Samtidig medfører manglende viden om fordøjeligheden af foderets fosforindhold, at der fortsat skal være en sikkerhedsmargin i fodringsnormerne og fodringsplanlægningen, som tager hensyn hertil.

Da der på nuværende tidspunkt ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier til at reducere fosforudledning via fodring vurderer Esbjerg Kommune, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at begrænse fosforudledningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

Øvrige parametre ved vurdering af "bedst tilgængelig teknik"

Vurderingen af BAT i forbindelse med udvidelse på Lundsmarkvej 41 foretages også i forhold til følgende parametre:

- Management
- Forbrug af vand og energi
- Udbringning af husdyrgødning

Det fremgår af Miljøstyrelsens BAT standardvilkår, at kommunen ved vurderingen af ovennævnte punkter kan anvende BREF-dokumentet om intensiv fjerkræ- og svineproduktion. Miljøstyrelsen finder, at elementerne i BREF-dokumentet også kan anvendes for husdyrbrug med kvægbrug.

Management

I henhold til BREF dokumentet er det BAT, at træne og uddanne medarbejdere; registrere vand- og energiforbrug, foderforbrug, affaldsdannelse, samt anvendelsen af husdyrgødning og handelsgødning; udarbejde gødningsplaner; samt have en nødfremgangsmåde ved uheld.

Husdyrbruget angiver at have BAT jf. følgende punkter:

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.

- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi og indkøbt foder.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Opbevaring i plansiloer minimerer forbruget af plast i forhold til opbevaring i markstakke, derved mindskes affaldsproduktionen.
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressource forbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejdsgange.
- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden.
- Driften af mælkeproduktionen efterlever Kvalitetsprogrammet Arlagården. Hovedpunkterne i Kvalitetsprogrammet er: Mælkens sammensætning, Fødevare sikkerhed, Dyrevelfærd og Miljøhensyn. Miljøhensyn indebærer bl.a. affaldshåndtering, opbevaring af døde dyr, opbevaring og anvendelse af kemikalier, samt den generelle orden på bedriften. Kvalitetsprogrammet kontrolleres hvert 3. år. Hele programmet kan ses på: http://www.arlafoods.dk/upload/arla%20dk/group/publications/kvalitetsprogram_2008_dk.pdf

Der stræbes efter at leve op til målene for godt landmandskab. Dette betyder bl.a.:

- At hjælpestoffer som gødning og energi bruges under hensyntagen til miljø og sundhed.
- At brugen af næringsstoffer optimeres på ejendomsniveau under hensyntagen til afgrødernes behov og det økonomiske afkast.
- At der sikres en høj udnyttelse af næringsstoffer ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner. Herved sikres, at tildeling af husdyrgødning sker ud fra afgrødernes behov og næringsstofnorm på den enkelte mark, således der sker mindst muligt tab af kvælstof og fosfor til det omgivende miljø. Endvidere laves der en årlig opgørelse i form af gødningsregnskaber over at forbruget gødning ikke er større end normerne foreskriver.
- At der er fokus på at nye stalde og produktionssystemer indrettes så lugt og fordampning af ammoniak begrænses ud fra de tekniske og økonomiske muligheder og under hensyntagen til dyrenes fysiologiske og adfærdsmæssige behov.

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrbruget med hensyn til management har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik. Der stilles i godkendelsen vilkår om, at der som minimum sker en årlig registrering af vand – og energiforbrug for at bibeholde og øge fokus på forbruget og muligheder for at reducere dette. Som tidligere nævnt under ovenstående afsnit om driftsforstyrrelser og uheld, stilles vilkår om, at den beredskabsplanen årligt skal revideres.

Forbrug af vand og energi

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at registrere vand og energiforbruget, at forebygge spild fra drikkevandsinstallationer og reparere evt. lækager, at anvende naturlig ventilation i videst muligt omfang, at optimere evt. ventilationssystem og installere energibesparende belysning.

- Vandforbruget registreres årligt.
- Evt. lækager identificeres og reparerer hurtigst muligt.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Til kvæg anvendes drikkekar, som er udformet og placeret, så unødigt vandspild undgås.
- Vaskeautomat til malkeanlæg er forsynet med vandsparer.
- Vaskevandet fra rengøring af mælketank og malkeanlæg genanvendes til vask af malkestalden.
- I forbindelse med rengøring iblødsættes staldene, for at mindske forbruget af vaskevand.

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at installere energibesparende belysning. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

- Elforbruget registreres månedligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.
- Med etablering af det ansøgte anlæg opnås en rationel drift, hvor flere dyr kan fodres og malkes ad gangen, hvilket medfører mindre energiforbrug pr. ko.
- Vakuumpumpen til malkeanlægget er frekvensstyret, hvilket reducerer både energiforbruget og støj niveauet.
- Systemet til opvarmning af vand til vask af køletank og malkeanlæg justeres, dels så vandet ikke opvarmes mere end nødvendigt, og dels så den opvarmede vandmængde passer til forbruget.
- Mælkekøleanlægget kontrolleres en gang om året af et autoriseret kølefirma, hvorved eventuelle finindstillinger foretages, dette kan give store energibesparelser.
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.
- Der anvendes PLC-styret lys i stalden, hvilket betyder, at lysstyrken i stalden reguleres i forhold til dagslyset.
- Belysningen i staldene er etableret med lavenergiamaturer.
- Staldene er med naturlig ventilation, og der er derfor ikke energiforbrug til dette.
- Der anvendes ikke energi til opvarmning i stalde.
- Der er installeret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkøling. Varmen anvendes til at opvarme brugsvand i driftsbygning.

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrbruget med hensyn til vand- og energiforbrug har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

Som nævnt under management stilles der i godkendelsen vilkår om, at der minimum sker en årlig registrering af vand – og energiforbrug for at bibeholde og øge fokus på forbruget og muligheder for at reducere dette.

Udbringning af husdyrgødning

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse den gødningsmængde, der skal spredes på marken til arealet og afgrødernes behov. Det er BAT at undgå at sprede gødningen, når marken er mættet med vand, er oversvømmet eller dækket af sne, samt at udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstofoptag forekommer.

Alle disse tiltag er implementeret i dansk lovgivning. Heraf kan nævnes harmonikrav samt bindende normer for den totale kvælstofanvendelse i marken samt krav til kvælstofudnyttelse. Der er endvidere krav om, at der skal planlægges samt føres journal over gødningsudbringningen, hvilket foretages via mark- og gødningsplaner. Desuden er der fastsat specifikke regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes.

Samlet set vil den generelle regulering føre til, at udbringningen af husdyrgødning vil ske i overensstemmelse med BAT. Esbjerg Kommune vurderer således, at det ansøgte overholder BAT, og at det ikke er nødvendigt at stille skærpede krav til udbringning af husdyrgødning.

Samlet vurdering af anvendelse af "bedst tilgængelige teknik"

Samlet set vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknologi for alle de ovennævnte punkter. Det vurderes, at det som følge af BAT redegørelsen ikke er nødvendigt at skærpe det gældende beskyttelsesniveau.

I forbindelse med næste revurdering af miljøgodkendelsen vil der ske en vurdering af hvorvidt husdyrbruget fortsat opfylder kravene til anvendelse af "bedste tilgængelige teknik" og herunder en vurdering af behovet for renovering af staldene.

Ophør

Ved ophør af driften af husdyrbruget, vil det blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel vil blive bortskaffet. Gyllekanaler, gylletanke, mødding- og ensilagepladser vil blive rengjort, således at der ikke er fare for forurening med husdyrgødning og ensilage-saft.

Esbjerg Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet. Der stilles vilkår om, at husdyrbruget ved ophør skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

Bemærkninger i forbindelse med indledende annoncering af det ansøgte projekt

I forbindelse med offentliggørelse af det ansøgte projekt på Esbjerg Kommunes hjemmeside den 30. marts 2016 har Esbjerg Kommune ikke modtaget kommentarer, indsigelser og forslag til projektet.

Høring

I forbindelse med den 6 ugers offentlige høring er der ikke indkommet bemærkninger fra naboer mv. Ansøger har indsendt enkelte forslag til rettelser.

Rettelserne er primært af mindre betydning, som blot er blevet indført i afgørelsen. Ansøger har gjort opmærksom på, at der i vilkår 34 er stillet krav om at mark 47-1 kan gødskes med op til 0,7 kg N/ha/år ved afgræsning eller udbringning, og at dette er en fejl, der skal rettes til 70 kg N/ha/år. Esbjerg Kommune er enig heri, og dette er tilrettet i nærværende afgørelse.

Samlet vurdering

Esbjerg Kommune vurderer, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Bilag 1

Anmeldepligtige aktiviteter, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 19b:

1. Tilplantning med juletræer og skov, flerårige energiafgrøder, levende hegn og lignende i fuglebeskyttelsesområder.
2. Rydning af samt træartsskifte og plantning i løvskov.
3. Ændring i tilstanden af søer, heder, moser og lignende, strandenge, strandsumpe, ferske enge og overdrev, der ikke opfylder størrelseskravet i § 3.
4. Ændring i tilstanden af indlandssaltenge, kilder og væld samt vandløb, der ikke er udpeget efter § 3.
5. Opdyrkning af vedvarende græsarealer i fuglebeskyttelsesområder.
6. Opdyrkning, tilplantning og sandflugtsdæmpning på klitter.
7. Rydning af krat af havtorn, gråris og enebær samt skov af skovfyr på klitter.
8. Rydning af krat af enebær på overdrev, der ikke er omfattet af § 3.
9. Væsentlig ændring inden for kort tid i græsningsintensitet, herunder ophør medgræsning eller høslet.
10. Væsentlig ændring i anvendelsen af husdyrgødning, herunder ændret gødskning fra handelsgødning til husdyrgødning.
11. Etablering af anlæg, der er nødvendige for erhvervet, herunder veje.
12. Etablering af ikke-godkendelsespligtige virksomheder i områderne, der kan medføre betydelige forstyrrelser (eksempelvis støj).

Bilag 2

Natura 2000-områder og det samlede udpegningsgrundlag for disse, samt de særligt beskyttede arter:

Udpegningsgrundlag - habitatområder

Habitatområde 78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde

Arter:

1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)

1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1103 Stavsild (*Alosa fallax*)

1106 Laks (*Salmo salar*)

1113 *Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

1351 Marsvin (*Phocoena phocoena*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

1364 Gråsæl (*Halichoerus grypus*)

1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)

Naturtyper:

1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand

1130 Flodmundinger

1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe

1150 * Kystlaguner og strandsøer

1160 Større lavvandede bugter og vige

1170 Rev

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

1320 Vadegræssamfund ¹⁾

1330 Strandenge

2110 Forstrand og begyndende klitdannelser

2120 Hvide klitter og vandremiler

2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

2160 Kystklitter med havtorn

2170 Kystklitter med gråris

2180 Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter

2190 Fugtige klitlavninger

2310 Indlandsklitter med lyng og visse

2330 Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene

3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålgær

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

3160 Brunvandede søer og vandhuller

3260 Vandløb med vandplanter

4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyg

4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop

7150 Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv

7230 Riggær

9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund

91D0 * Skovbevoksede tørvemoser

91E0 Elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld

¹⁾ Vadegræs er indført (ca. 1930) til Danmark og er invasiv. Typen kræver derfor ikke beskyttelse

Udpegningsgrundlag - fuglebeskyttelsesområder:

Y=Ynglende i.h.t. DMU's database

T=Trækkende i.h.t. DMU's database

Kriterier (F1-F7, se www.blst.dk)

SPA 57 Vadehavet

Bramgås		T	F2, F4
Klyde	Y	T	F1,F2, F4
Hvidbrystet præstekrave	Y	Tn	F1,F2
Hjejle		T	F2, F4

Mosehornugle	Y		
Blåhals	Y		
Lille kobbersneppe		T	F2, F4
Dværgmåge		Tn	F2, F5
Sandterne	Y		F1
Splitterne	Y		F1
Fjordterne	Y		F1
Havterne	Y		F1
Dværgterne	Y		F1
Mørkbuget knortegås		T	F4
Lysbuget knortegås		T	F4
Gravand		T	F4
Pibeand		T	F4
Krikand		T	F4
Spidsand		T	F4
Skeand		T	F4
Ederfugl		T	F4
Sortand		T	F4,F7
Strandhjejle		T	F4
Strandskade		T	F4
Stor regnspove		T	F4
Rødben		T	F4
Hvidklire		T	F4
Islandsk ryle		T	F4
Havørn		T	
Blå kærhøg		T	
Vandrefalk		T	
Kortnæbbet gås		T	
Grågåse		T	
Sandløber		T	F4
Bilag IV-arter:			
Fortegnelse over i Danmark nuværende naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV (evt. blot som strejfgæster, markeret med "):			
<i>Dyrearter</i>			
Pattedyr			
Alle arter af småflagermus (Microchiroptera spp.)			
Hasselmus (Muscardinus avellanarius)			
Birkemus (betulina)			
Odder (Lutra lutra)			
Marsvin (Phocoena phocoena)			
Alle andre arter af hvaler (Cetacea spp.)			
Krybdyr			
Læderskildpadde (Dermochelys coriacea)			
Uægte karett ("Caretta caretta")			
Bastardskildpadde (Lepidochelys kempii)"			
Europæisk sumpskildpadde (Emys orbicularis)			
Markfirben (Lacerta agilis)			
Padder			
Stor vandsalamander (Triturus cristatus)			
Klokkefrø (Bombina bombina)			
Løgrø (Pelobates fuscus)			
Løvrø (Hyla arborea)			
Spidssnudet frø (Rana arvalis)			
Springfrø (Rana dalmatina)			
Strandtudse (Bufo calamita)			
Grønbroget tudse (Bufo viridis)			
Fisk			
Snæbel (Coregonus oxyrhynchus)			
Insekter			
Bred vandkalv (Dytiscus latissimus)			
Lys skivevandkalv (Graphoderus bilineatus)			

Eremit (*Osmoderma eremit*)
Sortpletet blåfugl (*Maculinea arion*)
Grøn mosaikguldsmed (*Aeshna viridis*)
Stor kærguldsmed (*Leucorrhinia pectoralis*)
Grøn kølleguldsmed (*Ophiogomphus cecilia*)

Bløddyr
Tykskallet Malermusling (*Unio crassus*)

Planter

Enkelt månerude (*Botrychium simplex*)
Vandranke (*Luronium natans*)
Liden Najade (*Najas flexilis*)
Fruesco (*Cypripedium calceolus*)
Mygblomst (*Liparis loeselii*)
Gul stenbræk (*Saxifraga hirculus*)
Krybende sumpskærm (*Helosciadium repens* (= *Apium repens*))

Bilag 3

Liste over vilkår fra miljøgodkendelse fra juli 2010. Vilkår der er overstreget ophæves med nærværende afgørelse, mens øvrige vilkår fortsat er gældende.

Vilkår for husdyrbrugets anlæg

Husdyrproduktion

1. ~~Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:~~

Dyretype og staldsystem	Antal årsdyr	Antal producerede dyr	DE	Antal måneder på græs pr. år – indenfor udbringningsarealet
Malkeko, tung race Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	280		373,69	2
Malkeko, tung race Dybstrøelse (hele arealet)	10		13,35	2
Kvier/stude tung race (6 – 27 mdr.) Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	226		113,00	6
Småkalve, tung race (0-6 mdr.) Dybstrøelse (hele arealet)	64		17,25	
Tyrekalve, tung race (40-60 kg)		145	1,90	
I alt			519,19	

2. ~~Antallet af dyreenheder må variere med 10 % i løbet af planperioden (1. august til 31. juli). Dog må det maksimale dyrehold beregnet som et gennemsnit i planperioden ikke overstige 519,19 DE.~~
3. ~~Kørerne skal være udegående indenfor udbringningsarealet i 2 måneder pr. år. Kvieopdræt (6-27 mdr.) skal være på græs på harmoniarealet i 6 måneder pr. år.~~

Indretning og drift

4. Ændringer i ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal meddeles Esbjerg Kommune
5. ~~Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der er beskrevet i miljøgodkendelsen og det tilhørende ansøgningsskema nr. 15434, version 6, og med de ændringer der fremgår af godkendelsens vilkår.~~
6. Husdyrbruget og dens omgivelser skal renholdes så det ikke giver anledning til gener for omgivelserne.
7. ~~De nye ensilagepladser (jf. bygning 6 og 10, kort 3), opføres henholdsvis 20 og 16 m fra naboskel.~~

- ~~8. I eksisterende kostald og ungdyrstald skal staldsystemerne leve op til BAT senest ved næste gennemgribende renovering om 10-15 år.~~

Husdyrgødning og ensilage

9. Overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn og lign skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
- ~~10. I det omfang kompostlignende dybstrøelse opbevares i marken, skal opbevaringen ske i overensstemmelse med Skov- og Naturstyrelsens vejledning september 2004 eller senere udgave. Vejledningen er vedlagt som bilag 2.~~
11. Oplaget af dybstrøelse må ikke placeres på arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og på arealer, der skråner ned mod vandløb.

Energi- og vandforbrug

- ~~12. Der skal foretages en kvartalvis registrering af vand og energiforbrug for at holde fokus på forbruget og muligheden for at reducere dette.~~
13. Mælkekøleanlægget kontrolleres en gang pr. år af autoriseret firma. Anlægget serviceres og justeres i henhold til producentens beskrivelse af optimal drift. Dokumentation for udført service, skal kunne forevises ved miljøtilsyn.

Råvarer og hjælpepestoffer

- ~~14. Olietanke skal drives jf. Miljøministeriets gældende bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke mv. (På godkendelsestidspunktet Bekendtgørelse nr. 724 af 8. juli 2008).~~
15. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
16. Ved håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.
17. Opbevaring af olier og kemikalier skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie- og kemikalier.

Affald

- ~~18. Opbevaring af olie og kemikaliaffald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie og kemikalier.~~
- ~~19. Bortskaffelse af olie og kemikaliaffald (farligt affald) skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes regulativ for bortskaffelse af farligt affald. Mindre mængder farligt affald (op til 50 kg årligt) kan bortskaffes gennem den kommunale slet-ordning. Tilmelding kan ske hos Esbjerg Kommune, Affald.~~
- ~~20. Øvrigt affald skal opbevares og bortskaffes efter kommunens anvisninger. Husdyrbruget kan dog tilmeldes genbrugspladsordning for erhverv. Tilmelding samt yderligere oplysninger kan fås hos Esbjerg Kommune, Affald.~~

Ammoniakfordampning

21. ~~Spalter i ko- og ungdyrstald (bygning 1, 1a, 2 og 2a, jf. kort 3) skal rengøres med spalteskrabere så det sikres, at gødning og urin hurtigt fjernes fra spaltegulvet og ledes til gødningskanalerne. Spalter skal rengøres med spalteskrabere 6 gange dagligt med et interval på hver 4. time.~~
22. Gyllebeholder (bygning 8, jf. kort 3) skal have fast overdækning. Efter endt omrøring og udkørsel skal flydedug/telt lukkes igen umiddelbart efter. Skader på den faste overdækning skal repareres, således overdækningen er helt tæt.

Spildevand

23. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at unødigt spild undgås i videst muligt omfang.
24. ~~Udsprinkling af overfladevand fra plansiloer skal dimensioneres og følge reglerne for dette som er angivet i Landbrugets Byggeblad om: "Udenomsfaciliteter. Udsprinkling af overfladevand fra ensilagesilo og ensilageplads" (arkivnr.: 103.09-05, udgivet den 08.10.2009), jf. bilag 3.~~
25. ~~Afløbsplan, der beskriver afløbsforhold fra de nye tilbygninger, skal indsendes til Esbjerg Kommune. Afløbsplanen skal være udført af autoriseret kloakmester og indsendes til Esbjerg Kommune senest 1 måned efter byggeriet af afsluttet.~~

Lugt

26. Husdyrbrugets drift må ikke give anledning til lugtgener som af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlige for området.

Transport

27. Udbringning af husdyrgødning med gyllevogn, som kræver kørsel gennem Egebæk-Hviding og Vester Vedsted, må ikke foretages på lørdage, samt på søn- og helligdage.

Støj

28. Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen målt i dB (A) må i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land ikke overstige følgende værdier.

	Tidsrum	max. lydniveau
Mandag – fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
	kl. 14.00 – 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB(A)
	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 - 07.00) må ikke overstige 55 dB (A) i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land.

29. Husdyrbruget skal på tilsynsmyndighedens forlangende dokumentere, at ovennævnte er overholdt. En sådan dokumentation kan højst kræves én gang årligt. Dokumentationen skal ske under forhold, hvor husdyrbrugets er i fuld normal drift.
30. Dokumentationen skal ske i form af resultatet af en støjmåling udført som beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 og 6/1984 eller af beregninger udført efter den nordiske beregningsmetode for ekstern støj fra virksomheder, jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1993. Er dokumentationen udført som beregning, skal den indeholde de oplysninger om beregningsforudsætningerne, som er nødvendige for vurdering af rigtigheden af beregningsresultaterne. Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på max. +/- 3 dB(A).)
31. Målingerne eller beregningerne skal foretages af et målefirma / institut, som er uvildigt, og akkrediteret af DANAK eller godkendt af Miljøstyrelsen til "Miljømåling - ekstern støj".

Støv

32. Driften af husdyrbrugets anlæg må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal.

Skadedyr

33. ~~Der skal overalt på ejendommen udføres og dokumenteres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrlaboratorium.~~
34. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

Lys

35. For at undgå lysgener skal lyset slukkes når det ikke er påkrævet for produktionen eller af dyrevelfærdsmæssige årsager.
36. Lyset i staldbygningerne skal i tidsrummet 00:00-05:00 slukkes eller sænkes til under 10 lux.

Landskabelige værdier

37. Tilbygningerne (bygning 1a og 2a, jf. kort 3) skal have samme højde, farve, materialevalg og design som de eksisterende bygninger.
38. Teltoverdækning på eksisterende gyllebeholder skal udføres i en diskret farve f.eks. grå.

Vilkår for husdyrbrugets udbringningsarealer

Arealer

39. ~~Der må kun udbringes husdyrgødning på de arealer der fremgår af kort 4, 5 og 6, samt tabel 4.1.3 i ansøgningen.~~
40. ~~Der skal ske nedfældning af flydende husdyrgødning på sort jord og græs på markerne som grænser op til § 3 områder: 107-0, 108-0, 106-0, 105-0, 104-0, 103-0, 102-0, 94-3, 94-1, 96-0, 95-0, 123-0, 122-0, 124-0, 124-1, 124-2, 47-0, 40-0 og 60-0 samt øvrige marker der ligger i bufferzone I og II, jf. kort 18 og 19.~~
41. ~~På arealerne 47-1, 96-1 og 96-2 må der ske afgræsning med indtil 1 DE/ha og afsætning af op til 60 kg N/ha/år.~~
42. Der skal være en 2 m dyrkningsfri bræmme omkring søerne på/ved mark 105-0, 107-0, 108-0 og 113-0, jf. kort 12 og 13, søen mellem mark 47-0 og 40-0, jf. kort 15, søen mellem mark 94-1 og 94-3 og søen på mark 122-0, jf. kort 14.
43. Der skal være en 10 m dyrkningsfri bræmme omkring søerne A, B, C, D og E, jf. kort 16.
44. På mark 47-1 skal dyrene forhindres i, at gå ned til/i de to vandhuller, jf. kort 15.

Nitrat til overfladevand

45. ~~Ved beregning af bedriftens kvælstofkvote, så skal afgrøders kvælstofnorm nedsættes med 4 % af Plantedirektoratets til en hver tid gældende normer. Ved tilsyn af vilkåret, vil gødningsregnskaber bruges som dokumentationsgrundlag.~~
46. ~~På bedriftens udbringningsarealer må der maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til et husdyrtryk på 1,62 DE/ha.~~

Generelle vilkår

Egenkontrol

47. ~~Husdyrbruget skal føre registreringer over den til enhver tid gældende husdyrproduktion på ejendommen. Registreringerne kan bestå af gødningsregnskaber, slagteriafregninger eller lign. Denne registrering skal ved miljøtilsynets besøg på husdyrbruget kunne forevises som dokumentation for godkendelsens bestemmelse om husdyrholdets størrelse (vilkår 1).~~

~~Opgørelse af dyreholdet på ejendommen skal for malkekøer, kvier og småkalve ske som et årsgennemsnit af antal dyr for hver enkelt dyreart på grundlag af bilag 1 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.~~

~~Før tyrekalveproduktionen skal opgørelsen ske ud fra antal producerede dyr pr. år.~~

48. ~~I tilfælde af etablering af oplag af kompost i marken, skal tidspunkt og placeringen noteres på et kortbilag, som skal fremvises ved miljøtilsyn.~~

~~Registreringen skal ved miljøtilsynets besøg på husdyrbruget kunne forevises som dokumentation for godkendelsens bestemmelse om placering af markstakke (vilkår 10).~~

Uheld

49. Beredskabsplanen, der fastlægger hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, skal revideres årligt og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

Ophør

50. Ved ophør af bedriften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Al miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Krav til udnyttelse af godkendelse og revurdering

51. Husdyrbruget skal være bragt i overensstemmelse med de i godkendelsen nævnte vilkår inden fristen for udnyttelsen af denne miljøgodkendelse.
52. Godkendelsen bortfalder såfremt det ansøgte projekt ikke er påbegyndt inden 2 år fra godkendelsens meddelelse.
53. Udvidelse til 519,2 DE skal være gennemført inden 5 år. Er der inden 5 år fra meddelelse af godkendelsen foretaget en mindre udvidelse end planlagt, jf. godkendelsens omfang, bortfalder den del af godkendelsen som ikke er blevet udnyttet.
54. Hvis en del af godkendelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Esbjerg
Kommune

Produktion: Esbjerg Kommune
Foto: Torben Meyer

Torvegade 74, 6700 Esbjerg
Tlf: 7616 1616 - Fax: 7616 0969
miljo@esbjergkommune.dk
www.esbjergkommune.dk